

ДЕРЖАВНА АВІАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 14, м. Київ, 01135; тел. (044) 351-54-01, тел. факс (044) 351-56-92
vdz@avia.gov.ua, код ЄДРПОУ 37536026

Державна регуляторна служба
України

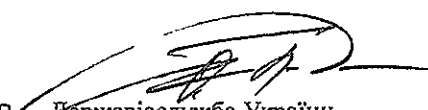
Державіаслужбою розроблено проект наказу «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у цивільній авіації України» (далі – проект наказу) відповідно до вимог статей 5, 11, 82, 113 Повітряного кодексу України, пункту 3 підпунктів 9, 37, 38 пункту 4 Положення про державну авіаційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 року № 520, та з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законів України, стандартів та рекомендованої практики міжнародної організації цивільної авіації (ICAO).

Просимо розглянути можливість надання рішення про погодження вищезазначеного проекту наказу після повторного опрацювання та усунення зауважень наданих від 24.07.2017 № 6070/0/20-17.

Додатки (тільки адресату):

1. Копія проекту наказу на 56 арк., 1 прим.;
2. Копія пояснювальної записки до проекту наказу на 3 арк., 1 прим.;
3. Аналіз регуляторного впливу до проекту наказу на 13 арк., 1 прим.;
4. Повідомлення про оприлюднення проекту наказу на 1 арк., 1 прим.

Голова Державіаслужби

ОВ
Державіаслужба України
1.19-11121-17 від 20.10.2017

О.В. Більчук

Державна регуляторна служба України
№ 6928/1/19-17 від 23.10.2017

арк.1

0.31

014495

ДЕРЖАВНА АВІАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДЕРЖАВІАСЛУЖБА)

НАКАЗ

Київ

Про затвердження Авіаційних правил
України «Правила аварійно-
рятувального та протипожежного
забезпечення польотів у цивільній
авіації України»

Відповідно до статей 5, 11, 82, 113 Повітряного кодексу України, пункту 3 підпунктів 37, 38 пункту 4 Положення про Державну авіаційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 року № 520, та з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законів України, стандартів та рекомендованої практики міжнародної організації цивільної авіації (ICAO)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Авіаційні правила України «Правила аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у цивільній авіації України», що додаються.

000537

2. Управлінню аеродромів та аеропортів (Голодняк Г.Г.) забезпечити в установленому законодавством порядку:

подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

оприлюднення цього наказу на офіційному сайті.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 15 грудня 2005 року № 947 «Про затвердження Положення про медичний пункт аеровокзалу цивільної авіації України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 січня 2006 року за № 84/11958.

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства інфраструктури України від 07 травня 2013 року № 286 «Про затвердження Правил аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у цивільній авіації України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24 травня 2013 року за № 809/23341.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державіаслужби

О.В. Більчук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної авіаційної
служби України

«_____» _____ 2017 року № _____

Авіаційні правила України

«Правила аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України»

I. Загальні положення

1. Ці Авіаційні правила визначають порядок організації і проведення заходів аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів, аварійно-рятувальних робіт на території аеропортів (аеродромів), злітно-посадкових майданчиків і в районі відповідальності аеродромів (злітно-посадкових майданчиків) за пошук і рятування у цивільній авіації України.

2. Ці Авіаційні правила поширюються на фізичних і юридичних осіб, незалежно від форми власності та підпорядкування, на яких покладено аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів цивільної авіації України.

3. У цих Авіаційних правилах терміни вживаються в таких значеннях:

аварійна ситуація - ситуація, яка характеризується відхиленням від нормальних умов життя і діяльності людей, що призвело (може призвести) до загрози життю та здоров'ю людей, руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів;

аварійна стадія - загальний термін, який означає в різних обставинах стадію непевності, стадію тривоги або стадію лиха;

аварійне сповіщення - передача повідомлення про аварійну ситуацію органу, який може надати допомогу або координувати її надання;

аварійний приводний передавач (далі - ELT) – устаткування, що передає характерні сигнали на заданих частотах і, залежно від виду застосування, може спрацьовувати автоматично в результаті удару або приводитися в дію вручну;

аварійно-рятувальна команда – нештатне формування, що створюється та функціонує у складі аеропорту (аеродрому), має спеціальну підготовку і оснащено засобами, устаткуванням і обладнанням для швидкого та ефективного проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт;

аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів - комплекс заходів з дотримання встановлених правил і нормативів (норм), спрямованих на підготовку, утримання на належному рівні готовності та залучення до дій аварійно-рятувальних сил і засобів для пошуку та рятування пасажирів, членів екіпажу, а також гасіння пожеж, що виникли під час авіаційних подій на території аеропортів (аеродромів), злітно-посадкових майданчиків та в районі відповідальності аеродромів (злітно-посадкових майданчиків) за пошук і рятування;

аварійно-рятувальні засоби - технічні засоби спеціального призначення (засоби зв'язку, техніка, обладнання, спорядження, матеріали, відео-, кіно-, фотоматеріали з технології проведення аварійно-рятувальних робіт, програмні продукти і бази даних та інші засоби), які використовуються під час проведення аварійно-рятувальних робіт;

аварійно-рятувальні роботи - роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист людей (у тому числі надання їм невідкладної медичної допомоги), що потребують залучення працівників, які мають спеціальну підготовку, засоби індивідуального захисту та оснащення;

авіапідприємство – будь-яке підприємство, що надає авіапослуги або експлуатує повітряні судна;

атестація - визначення кваліфікації спеціаліста, обсягу його знань, досвіду, здібностей, необхідних для виконання конкретних обов'язків;

бортові аварійно-рятувальні засоби - технічні засоби, функціонально пов'язані з конструкцією повітряного судна, знімні засоби та спорядження, що використовуються для рятування людей у разі виникнення і розвитку аварійних ситуацій на борту повітряного судна;

«Відбій» - сигнал оповіщення для припинення дій під час аварійних ситуацій з повітряним судном, дій аварійно-рятувальної команди, які виконувалися за сигналом «Готовність» або «Тривога», або завершення аварійно-рятувальних робіт;

«Готовність» - сигнал оповіщення для аварійно-рятувальної команди, коли до очікуваної посадки повітряного судна, яке зазнає лиха, залишається більш як 30 хвилин;

координатор на місці проведення робіт - керівник на місці проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, пов'язаної з авіаційною подією;

координатор операції з авіаційного пошуку і рятування - керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, пов'язаної з авіаційною подією;

координаційний центр пошуку і рятування - орган, який несе відповідальність за координацію проведення пошуково-рятувальних операцій у межах району пошуку і рятування, а також за сприяння ефективній організації роботи пошуково-рятувальної служби;

наземна пошуково-рятувальна група - група, яка укомплектована підготовленим персоналом і оснащена устаткуванням, придатним для

проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт у межах відповідальності експлуатанта аеродрому за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт;

повітряне судно, що зазнає або зазнало лиха, - ситуація з повітряним судном, коли судну, екіпажу та особам, які перебувають на його борту, загрожує небезпека чи з яким втрачено зв'язок і його місце знаходження невідоме;

пошуково-рятувальне забезпечення польотів - комплекс заходів з дотримання встановлених правил і нормативів (норм), спрямованих на своєчасну підготовку, утримання на належному рівні готовності та залучення до дій сил і засобів реагування на надзвичайну подію з повітряним судном;

район відповідальності аеродрому (злітно-посадкового майданчика) за пошук і рятування - територія (місцевість, акваторія) і повітряний простір над нею, обмежені, як правило, для аеродромів - колом радіусом 10 км від центру аеродрому (контрольної точки аеродрому), для злітно-посадкових майданчиків - територією злітно-посадкового майданчика;

сертифікат відповідності - документ, який підтверджує, що продукція, послуги, система управління якістю, система екологічного менеджменту, персоналу відповідають установленим вимогам законодавства та нормативних документів;

сигнал лиха (МЕЙДЕЙ - MAYDAY) - міжнародний радіотелефонний сигнал лиха, який передається у випадках, коли повітряному судну загрожує безпосередня небезпека і йому необхідна негайна допомога;

служба аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення - структурний підрозділ у складі авіапідприємства для здійснення функцій аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів, об'єктів та інфраструктури на території аеропортів (аеродромів) цивільної авіації;

«Тривога» - сигнал оповіщення для аварійно-рятувальної команди, коли авіаційна подія трапилась раптово або до очікуваної посадки повітряного судна, що зазнає лиха, залишається менш як 30 хвилин.

Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, наведених у Повітряному кодексі України, Авіаційних правилах України, та Правилах авіаційного пошуку і рятування в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 березня 2015 року № 279, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2015 року за № 364/26809 (далі - Правила авіаційного пошуку та рятування в Україні).

4. У цих Правилах скорочення мають такі значення:

АДЦПР – авіаційний допоміжний центр пошуку та рятування;

АП – авіаційна подія;

АПР - авіаційний пошук і рятування;

АРК – аварійно-рятувальна команда;

АРР – аварійно-рятувальні роботи;

ГАКЦПР – Головний авіаційний координаційний центр пошуку та рятування;

ЗПМ – злітно-посадковий майданчик;

ЗПС – злітно-посадкова смуга;

ІАС – інженерно-авіаційна служба;

КЦПР ЦА – Координаційний центр пошуку та рятування цивільної авіації;

НБРЦА – Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами;

НПРГ – наземна пошуково-рятувальна група;

ОПР – обслуговування повітряного руху;

ПС – повітряне судно;

РДЦ – районний диспетчерський центр;

РНПЗ – рівень необхідного пожежного захисту;

РТЗ – радіотехнічне забезпечення;

САД – суб'єкт аеропортової діяльності;

ЦА – цивільна авіація;

ЦДА – центральна диспетчерська аеродрому;

ЦДС – центральна диспетчерська служба Державіаслужби України.

II. Аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів

2.1. Аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів ЦА складається з аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів на аеродромі/вертодромі (далі – аеродром), в аеропорту (до складу якого входить аеродром), злітно-посадковому майданчику та у районі відповідальності аеродрому (злітно-посадкового майданчика) за пошук і рятування, та пошуково-рятувального забезпечення польотів ПС ЦА експлуатантами.

2.2. Аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів на аеродромі, в аеропорту (до складу якого входить аеродром) і в районі відповідальності аеродрому за пошук і рятування, на злітно-посадковому майданчику включає:

підготовку відповідальних посадових осіб до організації аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів;

планування заходів для гасіння пожеж;

планування заходів для виконання пошуку та аварійно-рятувальних робіт;

організацію чергування аварійно-рятувальних команд, засобів та органів управління ними;

організацію зв'язку та сповіщення про лихо з ПС;

організацію та виконання пошуку;

організацію та виконання аварійно-рятувальних робіт і гасіння пожеж;

організацію технічного оснащення наземних аварійно-рятувальних команд сучасними засобами рятування;

організацію технічного оснащення пожежно-рятувального підрозділу сучасною пожежно-рятувальною технікою, вогнегасними речовинами, спеціальним аварійно-рятувальним спорядженням;

проведення спеціальної підготовки особового складу аварійно-рятувальної команди та органів управління.

2.3. Пошуково-рятувальне забезпечення польотів ПС ЦА експлуатантами включає:

підготовку відповідальних посадових осіб для організації пошуково-рятувального забезпечення польотів та керівництва ним;

планування заходів для виконання пошуково-рятувальних робіт;

організацію сповіщення про лихо з ПС;

проведення спеціальної підготовки екіпажів пошуково-рятувальних повітряних суден;

проведення спеціальної підготовки підрозділу аварійно-рятувальної команди (якщо такий входить до розрахунку АРК);

організацію спеціальної підготовки екіпажів щодо дій в аварійній ситуації на борту повітряного судна та виживання екіпажу і пасажирів у разі АП;

організацію технічного оснащення пошуково-рятувальних ПС сучасними засобами пошуку та рятування;

організацію оснащення і утримання в належному стані ПС бортовими аварійно-рятувальними засобами та контроль їх готовності;

організацію проведення інструктажу пасажирів щодо дій в аварійній ситуації на борту ПС.

2.4. Регулювання аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів, пошуково-рятувального забезпечення польотів цивільної авіації, а також координація спільних дій з іншими органами державної влади здійснюються Державною авіаційною службою України.

Оперативним органом управління, який здійснює координацію дій, сил і засобів ЦА під час проведення пошуку і аварійно-рятувальних робіт, є КЦПР ЦА.

Державіаслужба України забезпечує цілодобове функціонування КЦПР ЦА.

2.5. Організація аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів на території аеропорту (аеродрому) ЦА та в районі відповідальності аеродрому за пошук та рятування покладається на експлуатанта аеродрому відповідно до наказу по авіапідприємству через штатний підрозділ – службу аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення.

Експлуатанти ПС здійснюють пошуково-рятувальне забезпечення польотів через їх підрозділи – служби пошуково-рятувального забезпечення польотів.

В авіаційних навчальних закладах (які не є експлуатантами аеродрому) і на ЗПМ організація аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів здійснюється їх керівниками з призначенням відповідальної особи за аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення.

2.6. Служба аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства діє згідно з положенням про службу, що розробляється відповідно до Положення про службу аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення підприємства цивільної авіації України, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 27 серпня 2012 року № 525, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 вересня 2012 року за № 1613/21925.

2.7. Служба пошуково-рятувального забезпечення польотів експлуатанта ПС діє відповідно до положення про службу, що затверджується керівником цього авіапідприємства.

2.8. До складу аварійно-рятувальних та протипожежних сил і засобів ЦА входять:

органи управління (органи ОПР на аеродромі, ЦДА);

АРК авіапідприємств ЦА;

аварійно-рятувальні та протипожежні засоби підрозділів аварійно-рятувальної команди;

засоби зв'язку, пункти управління силами і засобами ЦА для проведення аварійно-рятувальних робіт.

2.9. До складу пошуково-рятувальних сил і засобів ЦА входять:

повітряні пошуково-рятувальні групи;

чергові пошуково-рятувальні ПС;

аварійно-рятувальні засоби ПС;

засоби зв'язку, радіотехнічного та аеронавігаційного забезпечення польотів;

пункти управління силами і засобами цивільної авіації для проведення пошуку і аварійно-рятувальних робіт.

III. Організація планування аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів

3.1. Організація аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у ЦА передбачає планування заходів щодо пошуку та виконання аварійно-рятувальних робіт до, під час та після авіаційної події, координацію дій установ, організацій та підприємств, які взаємодіють,

координаційних центрів, служб, аварійно-рятувальних команд під час проведення пошуку та виконання аварійно-рятувальних робіт.

3.2. КЦПР ЦА розробляє, а Державіаслужба України затверджує:

інструкцію з організації і несення чергування в КЦПР ЦА;

інструкцію з організації приймання і передачі сигналів про ПС, які зазнали або зазнають лиха;

інструкцію щодо дій персоналу КЦПР ЦА у разі отримання сигналів аварійного оповіщення;

план залучення сил та засобів ЦА до проведення операцій з АПР (пошуково-рятувальних робіт) у районі пошуку та рятування, який включає дані про:

а) порядок проведення операцій з авіаційного пошуку і рятування в авіаційному районі пошуку і рятування України, у районах відповідальності аеродромів (ЗПМ) за пошук і рятування;

б) використання наявних систем і засобів зв'язку;

в) дії, що вживаються спільно з іншими координаційними центрами пошуку та рятування;

г) методи аварійного оповіщення повітряних суден, які знаходяться на маршруті в районі пошуку та рятування, і надводних суден в море;

г) функціональні обов'язки та права осіб, яким доручено ведення операцій з авіаційного пошуку і рятування;

д) можлива передислокація засобів, з урахуванням метеорологічних або інших умов;

е) методи отримання такої важливої для пошуку і рятування інформації, як метеозведення і прогнози, відповідні повідомлення NOTAM і т. п. ;

є) порядок залучення пошуково-рятувальних сил і засобів єдиної державної системи цивільного захисту, Національної системи пошуку і

рятування на морі, єдиної системи проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування для пошуку і рятування в районах відповідальності ЦА за пошук і рятування;

ж) методи наведення повітряних суден, вимушених здійснювати посадку на воду, в районі знаходження надводних суден;

з) методи наведення пошуково-рятувальних або інших повітряних суден на повітряні судна, що зазнають лиха;

и) спільні заходи, що підлягають прийняттю у взаємодії з органами обслуговування повітряного руху та іншими зацікавленими відомствами для надання допомоги повітряному судну, щодо якого відомо або передбачається, що воно є об'єктом незаконного втручання.

3.3. В аеропорту (на аеродромі), на ЗПМ експлуатантом аеродрому, ЗПМ розробляється план заходів на випадок аварійної обстановки в аеропорту (на аеродромі, ЗПМ) (далі - план заходів на випадок аварійної обстановки), який повинен охоплювати:

аварійні ситуації з ПС;

аварійні ситуації, що не мають відношення до ПС;

надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я;

поєднання цих аварійних ситуацій.

1. Аварійні ситуації з повітряними судами включають:

1) авіаційна подія в аеропорту;

2) авіаційна подія за межами аеропорту:

а) на суші,

б) на воді;

3) інцидент з повітряним судном у польоті (очікувана аварійна посадка ПС):

4) інцидент з повітряним судном на землі;

5) інцидент, пов'язаний з диверсією, включаючи загрозу застосування вибухових пристроїв;

б) інцидент, пов'язаний з актом незаконного втручання;

2. Аварійні ситуації, що не мають відношення до повітряних суден, включають:

- 1) пожежі в будівлях;
- 2) диверсії, включаючи загрозу застосування вибухових пристроїв;
- 3) стихійні лиха;
- 4) випадки, пов'язані з небезпечними вантажами;
- 5) випадки, що вимагають надання медичної допомоги;
- 6) надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я.

3. Змішані аварійні ситуації, в яких залучені:

- 1) повітряне судно/будівля;
- 2) повітряне судно/устаткування для заправки паливом;
- 3) повітряне судно/повітряне судно.

План заходів на випадок аварійної обстановки затверджується керівником авіапідприємства та погоджується з територіальними органами ДСНС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі - територіальні органи ДСНС України).

План заходів на випадок аварійної обстановки передбачає координацію дій, які виконуються під час виникнення авіаційної події та надзвичайних ситуацій в аеропорту та в районі відповідальності аеродрому за пошук і рятування.

Планування дій повинно включати:

перелік обов'язків адміністрації аеропорту (аеродрому, ЗПМ) у разі аварійних ситуацій;

список номерів контактних телефонів та перелік каналів зв'язку з посадовими особами та аварійно-рятувальними підрозділами, службами, які залучаються до дій при авіаційній події, або події, пов'язаній з урегулюванням акту незаконного втручання;

організацію стаціонарного аварійного оперативного центру і пересувного командного пункту у разі аварійних ситуацій;

дії підрозділів АРК (служб) аеропорту під час виникнення аварійних ситуацій;

відповідальність і роль кожної організації (підрозділу), стаціонарного аварійного оперативного центру і пересувного командного пункту для всіх видів аварійних ситуацій;

карту аеродрому та карту району відповідальності за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт з нанесеною координатною сіткою;

функції органів ОПР в аварійних ситуаціях;

залучення аварійно-рятувальних служб і їх ресурсів єдиної системи проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування, єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій та Національної системи пошуку і рятування на морі (далі - взаємодіючі аварійно-рятувальні сили) відповідно до плану взаємодії;

допомогу сім'ям постраждалих при авіаційній події (членам екіпажу та пасажиром).

Планом заходів на випадок аварійної обстановки передбачається врахування аспектів людського фактора в цілях забезпечення оптимізації дій усіх аварійно-рятувальних сил, служб та організацій в аварійній обстановці.

В плані заходів на випадок аварійної обстановки визначається порядок періодичної перевірки відповідності плану встановленим вимогам шляхом проведення повномасштабних навчань, порядок аналізу результатів навчань або ліквідації фактичної аварійної ситуації з метою підвищення його ефективності.

Невід'ємною частиною плану заходів на випадок аварійної обстановки є оперативний план пожежогасіння на ПС, розроблений з урахуванням типів ПС, які виконують польоти на даному аеродромі.

Оперативний план пожежогасіння на ПС повинен включати:

характеристику аеродрому, включаючи кількість ЗПС та їх категорії за РНПЗ, кількість аварійно-рятувальних станцій, їх розміщення, пожежне водозабезпечення та схему і характеристику під'їзних доріг до ЗПС та аеродрому;

склад протипожежних сил і засобів;

склад та розрахунок можливостей щодо ліквідації пожежі на ПС аварійно-рятувальних сил і засобів, передбачених планом взаємодії;

зв'язок та сповіщення при виникненні пожежі на ПС;

порядок дії особового складу пожежно-рятувального підрозділу АРК при гасінні пожежі на ПС;

рекомендації щодо гасіння пожежі на ПС.

Додатки до оперативного плану пожежогасіння на ПС:

схема розташування пожежних автомобілів та інших засобів пожежогасіння для різних типів локалізації пожежі;

інструкція щодо покриття піною ЗПС при аварійній посадці ПС з не випущеними або пошкодженими шасі;

заходи з безпеки при гасінні пожеж на ПС і рятуванні пасажирів та екіпажу;

схеми ПС із зазначенням основних і аварійних виходів, місць прорубування фюзеляжу, розміщення бортового аварійно-рятувального обладнання, паливних баків, агрегатів електросхеми та кисневого обладнання.

3.4. На випадок виникнення необхідності евакуації ПС в аеропорту (на аеродромі) розробляється план щодо видалення ПС, яке втратило спроможність самостійно рухатися. План повинен враховувати характеристики ПС, які виконують польоти на даному аеродромі, та включати:

обов'язки керівного складу аеропорту (аеродрому) та експлуатанта ПС щодо організації та безпосереднього виконання евакуації ПС з визначенням відповідальних осіб;

виконання підготовчих заходів до проведення евакуації ПС з визначенням необхідного устаткування, транспортних засобів, можливості їх пересування по території аеродрому;

дії служб аеропорту та експлуатанта ПС при виконанні евакуації ПС;

можливі способи проведення евакуації з урахуванням типу ПС;

перелік наявного евакуаційного устаткування в аеропорту;

заходи щодо забезпечення необхідного евакуаційного устаткування з інших аеропортів та установ, організацій і підприємств;

підготовку та оснащення персоналу, який передбачається залучати до виконання евакуації ПС;

заходи безпеки при роботі з евакуаційним устаткуванням, механічними засобами та виконанні евакуації ПС.

Процедури евакуації розробляються експлуатантом ПС та надаються як додаток до плану аеропорту щодо видалення ПС.

3.5. Адміністрацією аеропорту (аеродрому) відповідно до аварійного плану аеропорту повинно передбачатися залучення АРК до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших невідкладних робіт, не пов'язаних з АП, зокрема під час:

пожежі в спорудах аеропорту;

актів незаконного втручання, включаючи загрозу застосування вибухових пристроїв, захоплення ПС;

стихійного лиха;

події, пов'язаної з небезпечними вантажами;

події, яка вимагає надання медичної допомоги;

надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я.

3.6. В аеропорту (на аеродромі) на зміну розробляється змінний план чергування аварійно-рятувальних сил та засобів, у якому вказуються координатор операції з АГР, координатор на місці проведення робіт, склад чергових аварійно-рятувальних сил та засобів аеропорту на зміну, у тому числі склад підрозділів аварійно-рятувальної команди, наземної пошуково-рятувальної групи, наявні засоби зв'язку та оповіщення, кількість та марки спецтранспорту, який передбачено залучати до виконання АРР.

3.7. В аеропорту (на аеродромі) повинні бути відпрацьовані заходи з виявлення місця АП в районі відповідальності аеродрому за пошук і рятування і прибуття до нього підрозділів АРК у найкоротший строк з доставкою необхідного аварійно-рятувального та медичного обладнання.

В аеропорту (на аеродромі) розробляються відповідні карти (графічний план) з нанесеною координатною сіткою території аеродрому і району відповідальності аеродрому за пошук і рятування, з позначенням під'їзних шляхів, місць зустрічі підрозділів АРК, зон зосередження підрозділів АРК, джерел водопостачання, розташування медичних закладів й іншою необхідною інформацією для проведення пошуку та аварійно-рятувальних робіт. Екземпляри таких карт повинні бути в пункті управління повітряним рухом на аеродромі, у всіх підрозділах АРК, аварійно-рятувальних і пожежних автомобілях аеропорту та в органах управління сил і засобів, які залучаються до виконання пошукових та аварійно-рятувальних робіт.

3.8. Експлуатант ПС розробляє План реагування на аварійні (надзвичайні) ситуації, який включає:

1. Події з повітряними суднами експлуатанта:
  - 1) авіаційні події (аварії, катастрофи);
  - 2) інциденти з ПС.
2. Надзвичайні ситуації не пов'язані з авіаційними подіями:
  - 1) пожежі в будівлях;

- 2) диверсії, включаючи загрозу застосування вибухових пристроїв;
- 3) стихійні лиха;
- 4) випадки, пов'язані з небезпечними вантажами;
- 5) випадки, що вимагають надання медичної допомоги;
- 6) надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я.

3. Функціонування центру управління кризовими ситуаціями.

Розділ плану, що включає події з повітряними суднами експлуатанта повинен бути скоординований з планом заходів на випадок виникнення аварійних ситуацій з ПС в аеропорту базування та погоджений керівником цього аеропорту і містити:

порядок повідомлення про аварійну ситуацію з ПС;

обов'язки керівництва та співробітників експлуатанта ПС, а також їхні дії на випадок аварійних обставин на аеродромі базування та поза межами аеродрому;

заходи щодо приймання евакуйованих пасажирів;

порядок використання ресурсів експлуатанта ПС та порядок координації дій з іншими експлуатантами, що базуються на аеродромі, щодо взаємодопомоги;

порядок дій експлуатанта ПС при аварійній ситуації з ПС поза межами аеродрому;

допомогу сім'ям постраждалих при авіаційній події (членам екіпажу та пасажирам);

заходи щодо евакуації ПС або його частин з місця події.

План реагування на аварійні (надзвичайні) ситуації включає обов'язки і роль відповідальних осіб, дії підрозділів (служб), центру управління кризовими ситуаціями експлуатанта ПС та взаємодіючих організацій для всіх видів аварійних ситуацій.

Планування заходів на випадок аварійної ситуації з власним ПС розповсюджується на усі ПС, які знаходяться в експлуатації авіапідприємства.

3.9. Під час виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарствах авіапідприємства організовують аварійно-рятувальне забезпечення польотів відповідно до Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України 22 грудня 2006 року № 1179, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 28 березня 2007 року за № 286/13553, та цих Правил.

IV. Організація протипожежного забезпечення польотів

4.1. Протипожежне забезпечення польотів включає заходи, спрямовані на гасіння пожеж ПС, які виникли при авіаційних або надзвичайних подіях на території аеродромів ЦА, з метою створення умов для рятування людей, які знаходяться на борту цих ПС.

4.2. Організація протипожежного забезпечення польотів на авіапідприємствах передбачає:

визначення категорії аеродрому/вертодрому за РНПЗ;

оснащення більш потужною сучасною пожежно-рятувальною технікою, засобами для гасіння пожеж, аварійно-рятувальним спорядженням, вогнегасними речовинами, підтримання їх у належному стані і постійній готовності до застосування;

будівництво аварійно-рятувальних станцій на достатній відстані від злітно-посадкової(их) смуги (смуг) для своєчасного та швидкого розгортання для застосування пожежно-рятувальних сил і засобів;

організацію пожежно-рятувальних підрозділів, якісний підбір персоналу цих підрозділів та їх підготовку;

створення на авіапідприємствах добровільної пожежної охорони (далі - ДПО) (за необхідністю);

організацію постійного спостереження за зльотом та посадкою ПС черговим персоналом пожежно-рятувального підрозділу;

організацію надійного оповіщення і чіткої взаємодії пожежно-рятувального підрозділу авіапідприємства з пожежно-рятувальними силами інших підприємств, установ та організацій;

високу готовність і професійну підготовку персоналу пожежно-рятувального підрозділу (членів ДПО);

удосконалення методів і тактики гасіння пожеж на ПС наявними в ЦА засобами пожежогасіння.

4.3. Аеродрому встановлюється категорія за РНПЗ шляхом визначення категорії за РНПЗ кожної ЗПС залежно від розмірів ПС, які виконують польоти на даному аеродромі, згідно з додатком 1 до цих Правил, та частоти польотів.

4.4. На вертодромі категорія за РНПЗ встановлюється шляхом визначення категорії за РНПЗ залежно від розмірів ПС, які виконують польоти на даному вертодромі, згідно з додатком 2 до цих Правил, незалежно від частоти таких польотів.

4.5. Інформація про встановлену категорію аеродрому/вертодрому за РНПЗ надається службам аеронавігаційної інформації та органам ОПР на аеродромі.

При зміні категорії за РНПЗ на аеродромі через органи ОПР надається відповідна інформація для пілотів ПС. Повідомлення про зміну категорії за РНПЗ надається, навіть якщо це робиться на короткий термін, але відомо, що зміна категорії аеродрому за РНПЗ, може вплинути на рух повітряних суден на даному аеродромі.

4.6. На аеродромі повинні бути пожежні автомобілі, які рекомендовані для гасіння пожеж на ПС. Норми забезпечення аеродромів ЦА пожежними автомобілями та вогнегасними речовинами повинні відповідати нормам, наведеним у додатку 3 до цих Правил.

На вертодромах на рівні поверхні мінімальна кількість вогнегасних речовин повинна бути не меншою даних, зазначених у таблиці 3.3 додатка 3 до цих Правил.

На вертодромах, які підняті над поверхнею, мінімальна кількість вогнегасних речовин повинна бути не меншою даних, зазначених у таблиці 3.4 додатка 3 до цих Правил.

4.7. На аеродромі залежно від категорії кожної ЗПС за РНПЗ знаходиться нормативний запас вогнегасної речовини, який одночасно доставляється пожежними автомобілями до місця АП. На аеродромі постійно повинні зберігатися щонайменше двократний по відношенню до нормативного резервний запас піноутворювача та додаткові вогнегасні речовини для гасіння пожеж на ПС. Резервний запас піноутворювача зберігається в приміщенні аварійно-рятувальної станції.

4.8. Розміщення аварійно-рятувальної (их) станції (станцій) на аеродромі повинно забезпечувати огляд льотного поля та розгортання пожежно-рятувального підрозділу в кінці кожної ЗПС за оптимальних умов видимості і стану поверхні доріг за час, що не перевищує трьох хвилин для першого (их) пожежного (их) автомобіля (ів) і чотирьох хвилин для наступних.

Розміщення аварійно-рятувальної (их) станції (станцій) повинно передбачати прямий та зручний під'їзд аварійно-рятувальних і протипожежних засобів у зону ЗПС з мінімальною кількістю поворотів.

Розміщення аварійно-рятувальної (их) станції (станцій) на вертодромі повинно забезпечувати розгортання пожежно-рятувального підрозділу за

оптимальних умов видимості і стану поверхні доріг у будь-якій частині вертодрому за час, що не перевищує двох хвилин.

Часом розгортання вважається період часу від початкового виклику пожежно-рятувального підрозділу до моменту, коли розгортається (ються) перший (і) транспортний (і) засіб (и) який (які) забезпечує (ють) подачу піни при нормі витрати, що становить 50% від норми витрати, зазначеної в таблицях 3.1, 3.3 додатку 3 цих Правил.

4.9. Аварійно-під'їзні дороги повинні забезпечувати доступ до аеропорту там де характер місцевості дозволяє прокладати ці дороги, щоб звести до мінімуму час розгортання пожежно-рятувального підрозділу.

Аварійно-під'їзні дороги повинні бути придатними до експлуатації за будь-яких погодних умов та витримувати навантаження самих великих аеродромних пожежних автомобілів та інших транспортних засобів, які будуть по ним рухатись. Необхідно передбачити достатній запас висоти для проїзду крупногабаритних транспортних засобів.

Особливу увагу необхідно звернути на можливість постійного доступу в зону заходження на посадку на відстані 1000м від порогу ЗПС або від порогу ЗПС до меж території аеропорту. Якщо територія аеропорту огорожена забором то доступ в ці зони забезпечується за рахунок установки воріт аварійного виїзду або шлагбаумів, можливість відкриття яких гарантована для аварійно-рятувальних сил та засобів.

4.10. Для гасіння пожежі та проведення аварійно-рятувальних робіт на ПС, об'єктах на території аеропортів (аеродромів) ЦА створюється штатний пожежно-рятувальний підрозділ зі складу пожежної охорони служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства, який входить до складу АРК аеродрому.

4.11. Пожежно-рятувальний підрозділ оснащується пожежно-рятувальною технікою, вогнегасними речовинами, спеціальним аварійно-рятувальним спорядженням відповідно до категорії кожної ЗПС за РНПЗ.

4.12. На період польотів на аварійно-рятувальній(их) станції (станціях) організовується чергування з персоналу пожежно-рятувального підрозділу для постійного спостереження за зльотом, посадкою та рулінням ПС на аеродромі.

Чергові забезпечуються оптичними засобами спостереження та засобами зв'язку для оповіщення при авіаційній події або пожежі, а також засобами для прослуховування радіообміну між ПС і диспетчерами аеродромно-диспетчерської вишки служби ОПР аеропорту.

4.13. На кожному авіапідприємстві створюється система оповіщення при виникненні пожежі та авіаційної події. Система оповіщення передбачає наявність засобів для оголошення аварійних сигналів для усіх підрозділів АРК одночасно. На аварійно-рятувальних станціях передбачається наявність засобів звукової сигналізації для оголошення сигналу тривоги, наявність прямого зв'язку з аеродромно-диспетчерською вишкою служби ОПР аеропорту. Для керівництва аварійно-рятувальними роботами, виклику додаткових аварійно-рятувальних сил, зв'язку з пошуково-рятувальними ПС передбачається оснащення відповідними засобами телефонного та радіозв'язку.

Переговори по каналах прямого зв'язку та радіообміну при виконанні аварійно-рятувальних робіт підлягають автоматичному запису засобами об'єктивного контролю.

4.14. З метою перевірки ефективності плану заходів на випадок аварійної обстановки, підтримання високого рівня підготовки, забезпечення контролю за підготовкою підрозділів АРК, пошукових та аварійно-

рятувальних сил, що взаємодіють, передбачаються заходи з відповідних тренувань та навчань.

4.15. З метою удосконалення методів і тактики гасіння пожеж на ПС наявними в ЦА засобами пожежогасіння повинні бути обладнані навчально-тренувальні полігони для проведення навчань та тренувань пожежно-рятувального підрозділу, з урахуванням типів повітряних суден, аварійно-рятувального та протипожежного обладнання, що використовується на даному аеродромі, у тому числі і в умовах виникнення пожежі в результаті загорання палива під тиском.

V. Організація чергування пошукових та аварійно-рятувальних сил засобів ЦА і органів управління ними

5.1. Для забезпечення пошуку та рятування ПС, які зазнали лиха, організовується чергування в ЦА:

- персоналу зміни КЦПР ЦА;
- органів управління повітряним рухом;
- пошуково-рятувальних ПС ЦА;
- АРК аеродромів ЦА, зазначених у пункті 5.4 цього розділу.

5.2. Управління силами та засобами ЦА, які залучаються до пошуку та аварійно-рятувальних робіт, може здійснюватись:

- черговим персоналом (диспетчером) КЦПР ЦА;
- черговими змінами Українського центру планування використання повітряного простору та регулювання повітряного руху (далі - Украероцентр) та РДЦ;
- пунктами управління польотами;
- керівником авіапідприємства ЦА;
- координатором операції з АПР;

координатором на місці проведення робіт;
керівником гасіння пожежі.

5.3. Чергування пошуково-рятувальних ПС ЦА для проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування здійснюється відповідно до законодавства.

5.4. Для аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення в кожному аеропорту (на аеродромі) і на ЗПМ незалежно від форми власності та підпорядкування утворюється АРК, яка складається із чергових підрозділів (головних та допоміжних), що формуються з персоналу структурних підрозділів, наявних на авіапідприємстві, персоналу підприємств, установ, організацій та підрозділів, що взаємодіють на договірних засадах, а саме:

головні підрозділи:

пожежно-рятувальний;

водно-рятувальний (за необхідності);

медичний;

допоміжні підрозділи:

інженерно-авіаційний;

служби організації перевезень;

аеродромної служби;

служби радіотехнічного забезпечення;

служби спеціального транспорту;

служби авіаційної безпеки.

З персоналу підрозділів АРК формується НПРГ, яка за потреби виїжджає за межі території аеродрому для проведення пошуку, гасіння пожеж та аварійно-рятувальних робіт.

Головним завданням АРК є рятування пасажирів і членів екіпажу, цінного обладнання і вантажу, а за можливості і авіаційної техніки.

Нормативи чисельності аварійно-рятувальних команд авіапідприємств цивільної авіації України визначаються згідно з додатком 4 до цих Правил.

Склад та укомплектованість аварійно-рятувальної команди та НПРГ, строки чергування АРК авіапідприємства затверджуються щороку наказом керівника авіапідприємства.

Перелік основного аварійно-рятувального спорядження для проведення пошуку та аварійно-рятувальних робіт визначається згідно з додатком 5 до цих Правил.

5.4.1. З метою здійснення загального управління і керівництва (координації дій) аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами в аеропорту наказом керівника авіапідприємства призначається координатор операції з АПР в аеропорту, який під час проведення АРР повинна мати жилет оранжевого кольору з написом «Адміністрація аеропорту».

5.4.2. Керівник авіапідприємства призначає координатора на місці проведення робіт, як правило, начальника зміни - керівника рятувального підрозділу, який функціонально підпорядковується координатору операції з АПР в аеропорту.

Координатор на місці проведення робіт повинен носити жилет червоного кольору з написом «Координатор на місці проведення робіт».

5.4.3. Старшими підрозділів АРК призначаються відповідні начальники змін, які на період чергування разом зі своїми черговими підрозділами функціонально підпорядковуються керівникові АРК.

5.4.4. Для керівництва аварійно-рятувальними роботами та їх координації керівник авіапідприємства за потреби формує штаб операції з АПР, яким керує координатор операції з АПР в аеропорту. До штабу

включається начальник служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення.

З метою здійснення керівництва аварійно-рятувальними роботами в аеропорту застосовується стаціонарний аварійний оперативний центр, а на місці події - пересувний командний пункт, який розміщується на транспортному засобі підвищеної прохідності.

5.4.5. Пожежно-рятувальний підрозділ укомплектовується персоналом пожежної охорони служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства, забезпечується спеціальним одягом, необхідними засобами індивідуального захисту, спеціальним спорядженням для виконання своїх функцій.

Весь персонал пожежно-рятувального підрозділу повинен пройти спеціальну підготовку з надання медичної допомоги постраждалим.

5.4.6. Керівники авіапідприємств забезпечують страхування персоналу служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення, який залучається до проведення аварійно-рятувальних робіт відповідно до законодавства України.

5.4.7. Для забезпечення оперативності та ефективності пожежно-рятувального підрозділу персонал, пожежні автомобілі, спеціальне і протипожежне обладнання та інші аварійно-рятувальні засоби повинні розміщуватися на аеродромі в приміщенні аварійно-рятувальної(их) станції (станцій).

5.4.8. На аеродромах, де зліт та заходження на посадку здійснюються над водною поверхнею (море, велике озеро, водосховище), має функціонувати водно-рятувальний підрозділ (штатний або на договірних засадах).

Водно-рятувальний підрозділ забезпечується плавучими транспортними засобами (катера, моторні човни), укомплектованими:

засобами повітряного електрозв'язку із стаціонарним аварійним оперативним центром і пересувним командним пунктом;

обладнанням для освітлення місця робіт на воді;

звуковими і світловими сигнальними пристроями;

індивідуальними і груповими плавзасобами;

Кількість необхідних рятувальних плавзасобів та обладнання розраховується виходячи з найбільшої пасажиромісткості повітряних суден, що здійснюють польоти з такого аеродрому.

5.4.9. Медичний підрозділ комплектується з медичних працівників та інших підготовлених фахівців аеропорту (аеродрому).

До складу медичних засобів входить укомплектований санітарний автомобіль, медичний автопричіп-фургон та чемодан-укладки.

Перелік оснащення медичного підрозділу АРК визначається відповідно додатка 10 до цих Правил».

5.4.10. Інженерно-авіаційний підрозділ комплектується із числа працівників інженерно-авіаційної служби аеродрому (служби наземного обслуговування, до складу якої входить інженерно-технічний персонал) або інженерно-авіаційної служби експлуатанта ПС, оснащується необхідним аварійно-технічним обладнанням, пересувними засобами для вентиляції салону ПС, засобами та устаткуванням для виконання евакуації повітряних суден, які втратили спроможність самостійно рухатися, відповідно до типів ПС, які виконують польоти на даному аеродромі.

5.4.11. Підрозділ служби організації перевезень комплектується із числа працівників служби організації перевезень, оснащується відповідними технічними засобами та обладнанням.

5.4.12. Підрозділ аеродромної служби формується із числа працівників аеродромної служби, оснащується відповідними технічними засобами та обладнанням.

5.4.13. Підрозділ РТЗ формується із числа працівників служби РТЗ, оснащується засобами стаціонарного та пересувного радіо-, телефонного та інших видів зв'язку.

5.4.14. Підрозділ служби спеціального транспорту формується із числа працівників служби спеціального транспорту, оснащується автотранспортними засобами, у тому числі і для евакуації потерпілих з місця події.

5.4.15. Підрозділ служби авіаційної безпеки комплектується із числа працівників підрозділу охорони служби авіаційної безпеки.

5.5. Відомості про чергові аварійно-рятувальні та протипожежні сили і засоби аеропортів (аеродромів), пошуково-рятувальні ПС експлуатантів цивільної авіації щоденно надаються до КЦПР ЦА.

КЦПР ЦА надає узагальнені відомості про чергові пошуково-рятувальні ПС цивільної авіації до ГАКЦПР.

VI. Організація сповіщення та передача інформації про лихо

6.1. Функції сповіщення про лихо, визначення аварійної стадії виконують органи ОПР. Органи ОПР визначають аварійну стадію «НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ» (INCERFA), «ТРИВОГА» (ALERFA), «ЛИХО» (DETRESFA) щодо ПС, яке зазнає або зазнало лиха в їх районах

відповідальності, та надають повідомлення про аварійний стан ПС до КЦПР ЦА та РДЦ, які надають повідомлення про аварійний стан ПС до ГАКЦПР.

Сповіщення аварійно-рятувальних служб, місцевих органів влади, правоохоронних органів та експлуатантів ПС здійснюється адміністрацією аеропорту (аеродрому) через відповідну диспетчерську службу.

Схему сповіщення в аеропорту (на аеродромі) наведено в додатку 6 до цих Правил.

Схему сповіщення експлуатанта ПС на випадок авіаційної події наведено в додатку 7 до цих Правил.

Якщо інформацію, що стосується ПС, які перебувають в аварійному стані, отримано не від органів ОПР, а з інших джерел, то КЦПР ЦА повідомляє про це ГАКЦПР та відповідний орган ОПР.

6.2. Сповіщення про аварійні обставини в аеропорту (на аеродромі), на ЗПМ здійснюється за допомогою сигналів «Готовність» та/або «Тривога».

Про припинення дій під час аварійних ситуацій з ПС, дій, які виконувалися за сигналами «Готовність» або «Тривога», або завершення аварійно-рятувальних робіт подається сигнал «Відбій».

6.2.1. Право прийняття рішення про подання сигналів «Готовність», «Тривога» або «Відбій» залежно від обставин надається:

- керівнику польотів;
- змінному начальнику аеропорту (аеродрому);
- керівнику авіапідприємства;
- черговому персоналу (диспетчеру) КЦПР ЦА.

6.2.2. Оголошення сигналів «Готовність» та/або «Тривога» здійснюється органом ОПР за командою керівника польотів з використанням телефонних, гучномовних, радіотехнічних засобів зв'язку або за допомогою спеціальної апаратури аварійного сповіщення.

У тексті сповіщення вказуються:

тип та бортовий номер ПС, що зазнало лиха;

характер аварійної ситуації;

останнє повідомлення про місце знаходження (вихід на зв'язок) ПС (час повідомлення, висота, курс, азимут польоту);

розрахунковий час та курс посадки ПС;

місце (номер квадрата), в якому трапилась подія, якщо екіпаж виконав вимушену посадку ПС, або номер визначеного (ізольованого) місця стоянки ПС на аеродромі, якщо екіпаж виконав вимушену посадку після вчиненого акту незаконного втручання;

кількість членів екіпажу та пасажирів на борту ПС;

наявність небезпечних вантажів;

місце збору АРК згідно з графічним планом аеропорту (аеродрому).

6.3. Дії керівників авіапідприємств у разі виникнення АП:

6.3.1. Отримавши інформацію про виникнення АП, керівник аеропорту, аеродрому, ЗПМ, у районі відповідальності якого за пошук і рятування сталася АП, і керівник експлуатанта, навчального закладу, з ПС якого сталася АП, повинні негайно розпочати виконання заходів, які передбачено відповідними планами.

Без затримки, не пізніше ніж протягом п'ятнадцяти хвилин після отримання інформації про подію, необхідно доповісти КЦПР ЦА та НБРЦА про вжиті заходи щодо реагування на подію.

Доповідь про АП з ПС та вжиті заходи повинна містити таку інформацію:

стадія аварійності: «НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ» (INCERFA), «ТРИВОГА» (ALERFA), «ЛИХО» (DETRESFA);

дата і час (UTC або місцевий час);

якому органу управління надається повідомлення;

стосовно кого (об'єкт АП, тип, позивний, держава реєстрації);

інформація про обставини події або про її розвиток (місцезнаходження, ситуація, що склалася, число осіб, які піддалися ризику, метеоумови на місці події, наявність небезпечного вантажу);

інформація про координатора операції з АПР;

вжиті заходи для пошуку і рятування;

заходи, що пропонуються штабом операції з АПР;

інша інформація, що стосується АП.

6.3.2. Керівник аеропорту, аеродрому, ЗПМ, у районі відповідальності якого за проведення пошуку і рятування сталася АП, та керівник експлуатанта, навчального закладу, з ПС якого сталася АП, протягом не більш як двох годин збирають оперативну інформацію і передають первинне донесення до КЦПР ЦА, ЦДС, НБРЦА, а також інформують місцеві органи виконавчої влади та територіальні органи ДСНС України, органи Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та прокуратуру.

VII. Організація і проведення пошуку та аварійно-рятувальних робіт

7.1. Пошук організовується та проводиться з метою визначення місця знаходження осіб, які зазнають або зазнали лиха.

7.2. Організація та проведення пошуку покладаються на керівників аеродрому, аеропорту, координатора операції з АПР в аеропорту, керівника ЗПМ, у районі відповідальності яких за пошук і рятування сталася авіаційна подія.

7.3. Чергові аварійно-рятувальні сили та засоби авіапідприємства (підрозділи АРК) переводяться у вищі ступені готовності до виконання завдань за сигналами «Готовність» або «Тривога».

7.3.1. За сигналом «Готовність» підрозділи АРК, у тому числі НПРГ, протягом десяти хвилин готують усі необхідні аварійно-рятувальні засоби, устаткування та транспорт, але залишаються на своїх робочих місцях до отримання сигналів «Тривога» або «Відбій».

Залежно від аварійної ситуації за рішенням керівника польотів за сигналом «Готовність» підрозділи АРК, у тому числі НПРГ, зі своїм спорядженням прибувають до вказаного місця збору і чекають на подальші команди.

За сигналом «Готовність» підрозділи АРК, у тому числі НПРГ, переходять під керівництво координатора на місці проведення робіт.

7.3.2. За сигналом «Тривога» підрозділи АРК, у тому числі НПРГ, негайно прибувають зі своїм спорядженням і устаткуванням на виділених для них транспортних засобах до місця, яке оголошено під час сповіщення, та розпочинають виконання аварійно-рятувальних робіт. Усі підрозділи АРК діють за командою координатора на місці проведення робіт.

Місцем прибуття підрозділів АРК може бути безпосередньо місце АП. Якщо місце події на момент сповіщення невідоме, підрозділи АРК прибувають до вказаного місця збору, яке обирається з урахуванням мінімального часу прибуття АРК у будь-який район (квадрат) аеродрому.

7.4. Завдання на пошук, яке ставить координатор на місці проведення робіт, має містити інформацію про:

час і місце авіаційної події;

тип ПС, яке зазнало лиха, його позивний або бортовий номер;

маршрут руху НПРГ, характеристику місцевості та відомості про наявність населених пунктів;

черговість огляду ділянок місцевості або квадратів;

порядок зв'язку з пошуковими ПС та іншими пошуковими силами;

заходи безпеки, яких треба дотримуватися під час проведення пошуково-рятувальних робіт.

7.5. Під час вимушеної посадки (падіння) ПС у районі відповідальності аеродрому за пошук і рятування координатор операції з АПР організовує проведення пошуку і аварійно-рятувальних робіт.

До пошуку і аварійно-рятувальних робіт залучаються наявні сили і засоби підрозділів АРК (НПРГ), склад яких визначається залежно від характеру та масштабу АП.

Координатором на місці проведення робіт призначається керівник НПРГ, який виконує ці функції до моменту прибуття на місце події підрозділу ДСНС України, керівник якого бере на себе функції координатора на місці проведення робіт.

Якщо місце АП невідоме, координатор операції з АПР організовує пошук.

План пошуку, у тому числі карту з визначеним на ній районом пошуку, координатор операції з АПР доводить до взаємодіючих органів управління та КЦПР ЦА.

Про хід виконання пошуку координатор на місці проведення робіт доповідає координатору операції з АПР в аеропорту, який забезпечує постійне інформування КЦПР ЦА.

7.6. Для виконання пошуку в районі відповідальності аеродрому (ЗПМ) за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт додатково можуть бути залучені пошуково-рятувальні сили і засоби за планом взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами та

організаціями усіх форм власності, на які в установленому законодавством порядку покладено обов'язки щодо утворення та утримання відповідних аварійно-рятувальних служб.

7.7. Аварійно-рятувальні сили та засоби авіапідприємств ЦА можуть залучатися до участі у проведенні пошуково-рятувальних операцій (робіт) у разі виникнення АП за межами району відповідальності аеродрому (ЗПМ) за пошук і рятування за рішенням керівника авіапідприємства відповідно до плану взаємодії з територіальним органом ДСНС.

7.8. Пошук може бути припинений (поновлений) відповідно до вимог Правил авіаційного пошуку і рятування в Україні.

VIII. Організація та проведення аварійно-рятувальних робіт

8.1. Аварійно-рятувальні роботи проводяться для ліквідації надзвичайних ситуацій, що потребують залучення працівників, які мають спеціальну підготовку, засоби індивідуального захисту та оснащення.

Аварійно-рятувальні роботи на ПС включають:

гасіння пожежі на ПС;

евакуацію з ПС людей, а також матеріальних і культурних цінностей;

надання медичної допомоги постраждалим.

8.2. Організація та проведення аварійно-рятувальних робіт покладаються на керівників аеродрому, аеропорту, ЗПМ, у районі відповідальності яких за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт сталася подія.

8.3. Загальне керівництво проведенням аварійно-рятувальних робіт в аеропорту, на аеродромі, ЗПМ і в районі відповідальності за проведення

пошукових та аварійно-рятувальних робіт покладається на керівника аеропорту (координатора операції з АПР в аеропорту), керівника ЗПМ чи іншу посадову особу, яка має відповідну підготовку за даним напрямом діяльності.

8.4. Координатор операції з АПР в аеропорту повинен:

організувати проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт в аеропорту і в районі відповідальності аеродрому за пошук і рятування;

організувати роботу штабу з ліквідації наслідків АП, стаціонарного аварійного оперативного центру та пересувного командного пункту;

забезпечити сповіщення відповідних державних органів, підприємств, установ та організацій;

прийняти рішення щодо закриття або обмеження режиму роботи аеропорту та надати вказівки на надання повідомлення NOTAM пілотам;

організувати встановлення стійкого зв'язку з керівником АРК, відповідним органом ОНР, керівником аеропорту, аеродрому, КЦПР ЦА;

оцінювати обстановку, аналізувати достатність аварійно-рятувальних сил та засобів і в у разі потреби організувати залучення додаткових аварійно-рятувальних сил та засобів за планом взаємодії;

координувати дії підрозділів АРК і залучених додаткових сил та засобів;

керувати розробленням плану операції з АПР;

доповідати про хід аварійно-рятувальних робіт керівнику авіапідприємства і КЦПР ЦА (самостійно або через диспетчера ЦДА).

Вказівки координатора операції з АПР в аеропорту є обов'язковими для виконання координатором на місці проведення робіт та всіма особами, які залучені до ліквідації наслідків АП в аеропорту.

8.4.1. Штаб операції з АПР в аеропорту забезпечує виконання таких функцій:

збір, обробка і аналіз інформації про ПС, що зазнає або зазнало лиха;
розробка пропозицій координатору операції з АПР для прийняття ним рішення про організацію та проведення операції з АПР;

розроблення плану операції з АПР;

доведення до координатора на місці проведення робіт, КЦПР ЦА органів управління та сил, що залучаються до пошуку і рятування, плану операції з АПР;

координація дій пошуково-рятувальних сил і засобів;

внесення до плану операції з АПР необхідних коректив;

організація доставки предметів життєзабезпечення та продуктів харчування для підтримки осіб, які залишилися живими;

розроблення заходів безпеки під час проведення операції з АПР;

ведення у хронологічному порядку точного і своєчасного обліку усіх виконаних дій із зазначенням їх на карті;

надання інформації до КЦПР ЦА про проведення операції з АПР (аварійно-рятувальних робіт);

відпрацювання пропозицій для прийняття рішення про завершення (призупинення) операції з АПР;

підготовка необхідної інформації уповноваженим органам з розслідування події;

підготовка та надання звіту щодо проведення операції з авіаційного пошуку і рятування (пошуково-рятувальних робіт) до КЦПР ЦА.

8.5. Безпосереднє керівництво діями підрозділів АРК на місці АПІ покладається на координатора на місці проведення робіт до їх завершення або до передачі керівництва іншій посадовій (уповноваженій) особі за рішенням керівника авіапідприємства.

Керівництво пожежними підрозділами в зоні пожежі до її ліквідації здійснює старший пожежно-рятувального підрозділу - керівник гасіння пожежі. Керівник гасіння пожежі повинен носити каску червоного кольору.

8.6. Дії персоналу та підрозділів АРК на місці АП:

8.6.1. Координатор на місці проведення робіт:

отримує план пошуку (рятування) від координатора операції з АПР в аеропорту, у разі відсутності такої можливості проводити пошук (рятування) за своїм рішенням;

організовує проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт на місці АП відповідно до плану пошуку (рятування);

організовує роботу пересувного командного пункту на місці АП;

організовує встановлення стійкого зв'язку з відповідним органом ОПР, керівником аеродрому, аеропорту, КЦПР ЦА і уточнює за потреби додаткові обставини події;

якщо дозволяють обставини, встановлює зв'язок з екіпажем ПС, яке зазнало лиха, для координації дій АРК;

оцінює обстановку, аналізує достатність аварійно-рятувальних сил та засобів. У разі потреби надає пропозиції керівнику АПР про залучення додаткових аварійно-рятувальних сил та засобів за планом взаємодії;

здійснює керівництво діями підрозділів АРК і залучених додаткових сил та засобів;

організовує опитування осіб, які залишилися живими, для отримання відомостей стосовно АП;

організовує охорону місця АП;

проводить хронометраж робіт, які виконуються;

постійно доповідає про хід аварійно-рятувальних робіт координатору операції з АПР і КЦПР ЦА (самостійно або через диспетчера ЦДА);

з урахуванням виправданого ризику забезпечувати безпеку персоналу який бере участь в операції з АПР (аварійно-рятувальних роботах);

перебуває на місці події до закінчення аварійно-рятувальних робіт, робіт з евакуації ПС з льотного поля аеродрому або ж до передачі керівництва діями АРК іншій уповноваженій посадовій особі за рішенням керівника авіапідприємства.

Вказівки координатора на місці проведення робіт з питань, пов'язаних з проведенням АРР на місці АП, є обов'язковими для виконання всіма особами, які залучені до виконання та забезпечення АРР.

8.6.2. Пожежно-рятувальний підрозділ діє з метою локалізації і гасіння пожежі, рятування пасажирів і екіпажу та проведення аварійно-рятувальних робіт.

Пожежно-рятувальний підрозділ здійснює:

гасіння пожежі;

відкриття основних і аварійних виходів з ПС;

проникнення пожежних-рятувальників (рятувальників) на борт ПС;

встановлення наземних або бортових трапів та інших засобів евакуації;

рятування пасажирів та екіпажу з ПС;

евакуацію потерпілих з місця АП;

виїзд на пожежному автомобілі у складі НПРГ до місця АП для проведення аварійно-рятувальних робіт.

Пожежно-рятувальний підрозділ незалежно від наявності пожежі на ПС, яке зазнало лиха, прибуває на місце АП і залишається там до закінчення аварійно-рятувальних робіт.

8.6.3. Пожежні-рятувальники (рятувальники) на місці АП здійснюють:

гасіння пожежі;

відкриття основних і аварійних виходів з ПС, а за потреби - створення додаткових виходів;

проникнення на борт ПС і встановлення наземних або бортових трапів та інших засобів евакуації;

рятування пасажирів та екіпажу з ПС;

евакуацію потерпілих з місця АП;

спільно з підрозділом інженерно-авіаційної служби вентиляцію салону ПС після ліквідації пожежі;

виїзд у складі НПРГ до місця АП для проведення аварійно-рятувальних робіт.

8.6.4. За організацію та проведення медичного забезпечення аварійно-рятувальних робіт відповідає старший медичного підрозділу або інша уповноважена посадова особа (координатор по медичним питанням) аеропорту.

Медичний підрозділ:

надає невідкладну медичну допомогу потерпілим на місці АП;

здійснює медичне сортування поранених за ступенем отриманих травм;

визначає черговість, порядок і засіб транспортування потерпілих;

готує потерпілих до евакуації до медичних закладів;

зосереджує потерпілих у безпечному та зручному місці для під'їзду засобів евакуації;

здійснює виїзд у складі НПРГ до місця АП для проведення аварійно-рятувальних робіт.

Медичний підрозділ діє відповідно до плану заходів на випадок аварійних обставин в аеропорту (аварійний план аеропорту) та Інструкції з медичного забезпечення аварійно-рятувальних робіт в аеропорту яка погоджена з територіальним органом охорони здоров'я.

8.6.5. Підрозділ інженерно-авіаційної служби:

бере участь у відкритті основних і аварійних виходів з ПС, а за потреби – у створенні додаткових виходів;

надає допомогу під час евакуації потерпілих з місця АП, переносить потерпілих на ношах до місця розташування медичного укриття (намету);

здійснює вентиляцію салону ПС після ліквідації пожежі;

забезпечує евакуацію ПС з місця АП.

Представники інженерно-авіаційного підрозділу виїжджають у складі НПРГ до місця АП для виконання своїх функцій.

8.6.6. Підрозділ служби організації перевезень забезпечує:
приймання, облік і перевезення пасажирів з місця АП;
надання допомоги в перенесенні потерпілих на ношах до місця
розташування медичного укриття (намету);
вивантаження багажу і вантажів з ПС та їх транспортування.

8.6.7. Підрозділ аеродромної служби в аеропорту забезпечує:
прокладання шляху до місця АП;
надання допомоги під час евакуації потерпілих з ПС;
евакуацію ПС з місця АП;
приведення льотного поля у робочий стан.

8.6.8. Підрозділ РТЗ забезпечує координатора на місці проведення
робіт надійним зв'язком з:

відповідним органом ОПР, керівником аеропорту (штабом з ліквідації
надзвичайної ситуації), КЦПР ЦА;

пошуково-рятувальними ПС і НПРГ;

підрозділами АРК для їх сповіщення під час підготовки і проведення
аварійно-рятувальних робіт;

підприємствами, установами та організаціями, які взаємодіють.

Представники підрозділу РТЗ виїжджають у складі НПРГ до місця АП
для виконання своїх функцій.

8.6.9. Підрозділ спеціального транспорту забезпечує підрозділи АРК
необхідними автомобільними засобами.

8.6.10. Підрозділ служби авіаційної безпеки на місці АП забезпечує:
огороження та позначення місця АП;
контроль доступу до місця АП з урахуванням визначених керівником
АРР на місці АП обмежень на право доступу;

організацію пропуску та супроводження до місця АП аварійно-рятувальних сил і засобів підприємств, організацій та установ, що взаємодіють;

охорону ПС (або його частин, якщо в результаті авіаційної події ПС зазнало руйнації), особистих речей членів екіпажу, пасажирів та їх багажу, пошти та вантажу, які зняті з ПС, бортових засобів реєстрації польотної інформації;

запобігання паніці.

Представники підрозділу авіаційної безпеки виїжджають у складі НПРГ до місця АП для виконання своїх функцій.

8.7. Аварійно-рятувальні роботи по можливості повинні проводитися без порушення початкового стану аварійного ПС та його частин, щоб не зашкодити розслідуванню і встановленню причин АП.

8.8. У разі надходження інформації щодо наявності на борту ПС, з яким сталася АП, небезпечних вантажів необхідно дотримуватися особливої обережності й розміщувати охорону на безпечній відстані від місця АП.

8.9. На місці АП та виконання аварійно-рятувальних робіт повинен перебувати тільки персонал підрозділів АРК, а також залучені додаткові аварійно-рятувальні сили підприємств, організацій та установ, що взаємодіють.

8.10. Після завершення операції з АПР (аварійно-рятувальних робіт) координатор операції з АПР в аеропорту протягом доби після проведення робіт надає до КЦПР ЦА звіт щодо проведення операції з авіаційного пошуку і рятування (аварійно-рятувальних робіт) згідно з додатком 8 до цих Правил.

ІХ. Евакуація повітряного судна

9.1. Загальна відповідальність за організацію і проведення робіт з евакуації ПС з льотного поля аеродрому покладається на керівника аеропорту (аеродрому).

Метою евакуації ПС з льотного поля аеропорту (аеродрому) є швидке відновлення можливостей для зльоту, посадки та руління іншими ПС, безперебійна робота аеропорту (аеродрому).

9.2. Евакуація ПС, що зазнало лиха, або його частин з місця АП виконується з дозволу НБРЦА, керівника експлуатанта ПС і за рішенням керівника аеропорту (аеродрому).

9.3. Безпосереднє виконання робіт з евакуації ПС на території аеропорту (аеродрому) здійснюється експлуатантом повітряного судна або експлуатантом аеродрому на договірних умовах з експлуатантом повітряного судна у разі, якщо подія сталася на території аеродрому (аеропорту).

Адміністрація аеропорту повинна мати домовленість з експлуатантами ПС щодо надання відповідних послуг.

9.4. Евакуація ПС або його частин з місця події поза межами аеродрому здійснюється силами і засобами експлуатанта ПС або на договірних умовах іншими підприємствами, установами та організаціями.

9.5. На випадок виникнення необхідності евакуації ПС в аеропорту (на аеродромі) розробляється план (відповідні процедури) щодо видалення ПС, яке втратило спроможність самостійно рухатися. План повинен враховувати характеристики всіх ПС, які користуються послугами аеропорту. Процедури розробляються за результатами консультацій з експлуатантом ПС та

заносяться окремим розділом до плану на випадок аварійних обставин з ПС в аеропорту (на аеродромі).

9.6. Роботи з евакуації проводяться з дотриманням усіх правил техніки безпеки, щоб уникнути подальшого пошкодження конструкції ПС.

Під час проведення робіт з евакуації ПС забезпечується присутність пожежного та санітарного автомобілів з персоналом.

Х. Підготовка персоналу служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення та АРК авіапідприємства ЦА

10.1. Підвищення кваліфікації начальників служб аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення аеропортів, начальників служб пошуково-рятувального забезпечення польотів експлуатантів ПС, начальників пожежної охорони, координаторів операції з АПР в аеропортах, координаторів на місці проведення робіт, відповідальних осіб за аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення на ЗПМ, навчальних закладів з підготовки льотного складу проводиться на спеціалізованих курсах за програмами, затвердженими Державіаслужбою України.

Підготовка персоналу підрозділів, які входять до складу АРК авіапідприємств ЦА, проводиться за програмою аварійно-рятувальної підготовки, що розробляється і затверджується Державіаслужбою України, та здійснюється у процесі спеціальної підготовки, яка проводиться на авіапідприємствах ЦА.

10.1.1. Начальники служб аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення аеропортів, начальники служб пошуково-рятувального забезпечення польотів експлуатантів ПС, начальники пожежної охорони, координатори операції з АПР в аеропортах, координатори на місці проведення робіт, відповідальні особи за аварійно-рятувальне та

протипожежне забезпечення на ЗПМ повинні один раз на 3 роки проходити курс підвищення кваліфікації з отриманням відповідного документа.

10.1.2. Персонал пожежно-рятувального підрозділу повинен пройти спеціальну протипожежну підготовку в навчально-методичних (навчальних) центрах, одержати необхідні знання та навички в проведенні аварійно-рятувальних робіт і наданні медичної та іншої допомоги потерпілим в умовах пожежі та задимленості на борту ПС у навчальних авіаційних аварійно-рятувальних центрах.

10.1.3. Відповідно до програми підготовки на авіапідприємствах ЦА розробляється тематичний план на рік з навчання особового складу підрозділів АРК, до якого включаються теоретична підготовка, тренування та навчання. Тематичний план затверджується керівником авіапідприємства.

10.1.4. У кожному аеропорту (на аеродромі) для проведення теоретичної підготовки і тренувань з метою підвищення їх ефективності та максимального наближення до реальних умов обладнується навчально-методичний клас та створюється навчально-тренувальний полігон. Вимоги до навчально-тренувального полігона наведено в додатку 9 до цих Правил.

Керівництво аеропорту (аеродрому) відповідає за наявність навчально-тренувального полігона та підтримання його в робочому стані.

10.1.5. На авіапідприємствах з метою закріплення теоретичних знань і практичних навичок персоналу підрозділів АРК під час виконання ними аварійно-рятувальних робіт проводяться тренування і навчання аварійно-рятувальних сил, за необхідності - із залученням відповідних підприємств, установ і організацій, які взаємодіють.

Керівництво теоретичною підготовкою особового складу підрозділів АРК та тренуваннями аварійно-рятувальної команди здійснює начальник

служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства.

10.1.6. Відповідно до тематичного плану тренування проводяться:
з пожежно-рятувальним підрозділом - двічі на місяць;
з медичним підрозділом - один раз на місяць;
з рештою підрозділів АРК - щокварталу;
з АРК у повному складі - двічі на рік.

10.1.7. Навчання із залученням відповідних підприємств, установ і організацій, які взаємодіють, проводяться один раз на два роки. У цьому випадку проводиться розгортання реальних аварійно-рятувальних сил і засобів для перевірки дій усіх служб і організацій, що взаємодіють і беруть участь у ліквідації наслідків аварійної ситуації. На підготовку і проведення навчання відводиться не менше ніж 120 днів.

10.1.8. За результатами проведених навчань начальник служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення надає в тижневий строк до Державіаслужби України звіт, який містить результати аналізу відповідності рівня забезпечення проведення аварійно-рятувальних робіт і рівня підготовки особового складу АРК щодо ефективності їх дій на випадок виникнення аварійних ситуацій з ПС на аеродромі.

10.2. Підготовка екіпажів до дій в аварійній ситуації на борту ПС та виживання в разі виникнення АП повинна здійснюватися на всіх етапах професійної підготовки льотного складу відповідно до програм, що затверджуються Державіаслужбою України. Експлуатант щороку розробляє план з аварійно-рятувальної підготовки екіпажів ПС та план-графік проходження аварійно-рятувальної підготовки в сертифікованих авіаційних навчальних закладах. Документи про проходження аварійно-рятувальної

підготовки зберігаються в особових справах. Щорічна аварійно-рятувальна підготовка кожного члена екіпажу оформляється завданням на тренування, яке зберігається в особових справах.

10.2.1. Пасажирів ПС перед польотом необхідно проінструктувати щодо правил поведінки в разі виникнення аварійної ситуації в польоті та використання аварійно-рятувальних засобів на ПС.

10.2.2. Командир ПС відповідає за підготовку екіпажу та інструктаж пасажирів щодо дій у разі виникнення аварійної ситуації.

10.3. На чергування призначаються екіпажі пошуково-рятувальних ПС, які пройшли спеціальну підготовку відповідно до програми підготовки льотного складу ЦА.

Ступені готовності чергових пошуково-рятувальних екіпажів ПС встановлюються Правилами авіаційного пошуку та рятування в Україні.

XI. Оснащення повітряних суден цивільної авіації аварійно-рятувальними засобами

11.1. Оснащення ПС ЦА аварійно-рятувальними засобами та контроль його готовності встановлюються Державіаслужбою України відповідно до Авіаційних правил, положень керівництва з льотної та технічної експлуатації, технічних описів, інструкцій та інших документів.

11.2. Для негайного повідомлення КЦПР ЦА експлуатанти повинні мати у своєму розпорядженні перелік аварійно-рятувальних засобів ПС, у якому зазначено кількість, кольори й тип рятувальних плотів і сигнальних ракет, докладний опис запасів медичних засобів, води, а також тип аварійного переносного радіоустаткування і частоти, на яких воно працює.

ХІІ. Обов'язки посадових осіб ЦА щодо організації аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів

12.1. Керівник і черговий персонал КЦПР ЦА відповідно до покладених на них завдань зобов'язані здійснювати:

оперативне управління пошуком та аварійно-рятувальними роботами, які виконуються силами та засобами ЦА України;

координацію дій пошукових та аварійно-рятувальних сил і засобів ЦА з ГАКЦПР;

контроль готовності пошукових та аварійно-рятувальних сил і засобів ЦА до виконання пошуку та аварійно-рятувальних робіт;

аналіз інформації щодо проведення пошуку і аварійно-рятувальних робіт, яка надходить від авіапідприємств ЦА та надання звіту щодо проведення операції з авіаційного пошуку і рятування (аварійно-рятувальних робіт) до ГАКЦПР;

підготовку звітів та інформації про стан аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів ЦА України.

12.2. Керівник аеропорту (аеродрому/вертодрому, ЗПМ) ЦА зобов'язаний забезпечити:

належний стан аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів на авіапідприємстві;

розроблення та реалізацію плану заходів на випадок аварійної обстановки;

утримання у робочому стані аварійно-рятувальних засобів підрозділів АРК;

укомплектованість особовим складом підрозділів АРК та їх оснащення необхідними аварійно-рятувальними засобами;

організацію та проведення пошуку і аварійно-рятувальних робіт на аеродромі (в аеропорту) та в районі відповідальності аеродрому (ЗПМ) за пошук і рятування;

інформування КЦПР ЦА про хід пошуку та аварійно-рятувальних робіт;

надання звіту про проведення операції з АПР (аварійно-рятувальних робіт) до КЦПР ЦА.

12.3. Керівник експлуатанта ПС ЦА зобов'язаний забезпечити: належний стан пошуково-рятувального забезпечення польотів; розроблення та реалізацію плану заходів на випадок аварійної ситуації з власним ПС;

утримання в робочому стані аварійно-рятувальних засобів ПС;

укомплектованість особовим складом підрозділів АРК та їх оснащення необхідними аварійно-рятувальними засобами;

інформування КЦПР ЦА про наявний склад аварійно-рятувального устаткування ПС;

надання звіту про проведення операції з АПР (аварійно-рятувальних робіт) до КЦПР ЦА;

надання достовірної інформації про кількість пасажирів, склад екіпажу, наявність небезпечних вантажів та місце їх розміщення на ПС, яке зазнає чи зазнало лиха;

реєстрацію пасажирів, які не постраждали, та евакуацію їх з місця АП; евакуацію ПС (частин ПС) після АП з дозволу НБРЦА.

12.4. Керівник авіапідприємства з організації льотної роботи зобов'язаний забезпечити:

підготовку екіпажів до дій в аварійній ситуації на борту ПС та виживання в разі виникнення АП;

виконання програм спеціальної підготовки екіпажів ПС, що залучаються до несення чергування з пошуку та рятування.

12.5. Керівник ІАС авіапідприємства зобов'язаний забезпечити: спеціальну підготовку інженерно-технічного складу, що залучається до проведення аварійно-рятувальних робіт;

необхідну кількість та належний стан аварійно-рятувальних засобів і устаткування для евакуації ПС, що втратило спроможність самостійно рухатись;

необхідну кількість та належний стан аварійно-рятувальних засобів ПС;

готовність до дій підрозділу ІАС, що залучається до проведення аварійно-рятувальних робіт.

12.6. Начальник служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства (начальник служби пошуково-рятувального забезпечення польотів авіапідприємства) зобов'язаний забезпечити:

організацію аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів відповідно до вимог законодавства;

здійснення взаємодії з підприємствами, установами та організаціями, що залучаються до проведення пошуку та аварійно-рятувальних робіт;

періодичний контроль стану готовності особового складу підрозділів АРК та аварійно-рятувальних засобів;

проведення перевірок ступеня оснащеності підрозділів АРК необхідними аварійно-рятувальними засобами;

проведення перевірок наявності та стану бортових аварійно-рятувальних засобів на ПС авіапідприємства;

організацію навчання екіпажів ПС і персоналу підрозділів АРК щодо дій в аварійних ситуаціях та виконання пошуку і аварійно-рятувальних робіт;

керівництво теоретичною підготовкою персоналу підрозділів АРК;

надання звітів до Державіаслужби України про виконані аварійно-рятувальні роботи, проведені навчання аварійно-рятувальних сил на авіапідприємстві;

наявність договорів (за необхідності залучення додаткових аварійно-рятувальних сил і засобів) щодо проведення аварійно-рятувальних робіт.

12.7. Заступник начальника служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення – начальник пожежної охорони зобов'язаний забезпечити:

організацію та проведення заходів з аварійно-рятувального і протипожежного забезпечення польотів відповідно до вимог законодавства;

утримання в справному стані і постійній високій бойовій готовності пожежно-рятувальної техніки та укомплектованість її аварійно-рятувальними засобами і оснащенням згідно з встановленими вимогами;

повне і якісне укомплектування персоналом пожежно-рятувального підрозділу;

організацію і проведення навчань та тренувань персоналу пожежно-рятувального підрозділу в умовах, максимально наближених до реальних;

організацію спостереження за зльотом та посадкою ПС силами чергового персоналу пожежно-рятувального підрозділу, а також за необхідності патрулювання бойовими розрахунками на пожежних автомобілях стоянок ПС;

розроблення схеми оповіщення і планів взаємодії пожежно-рятувального підрозділу з пожежно-рятувальними силами інших організацій при виникненні аварійної ситуації з ПС в аеропорту;

організацію забезпечення пожежно-рятувального підрозділу та приміщень аварійно-рятувальної(их) станції (станцій) необхідними засобами, оснащенням для несення чергування та засобами зв'язку і сигналізації;

розроблення і узгодження з пожежно-рятувальними силами, що взаємодіють, оперативного плану пожежогасіння на ПС;

організацію проведення тренувань пожежно-рятувального підрозділу з пожежно-рятувальними силами, що взаємодіють, в установлені строки.

12.8. Старший інженер (інженер) з аварійно-рятувальних робіт служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства зобов'язаний забезпечити:

технологічну експлуатацію, збереження, технічне обслуговування аварійно-рятувальних засобів і спорядження;

експлуатаційний облік ресурсу аварійно-рятувальних засобів і їх комплектуючих;

участь у підготовці персоналу підрозділів АРК;

упровадження і освоєння сучасних рятувальних засобів та техніки і технологій їх застосування.

12.9. Координатор операції з АГР в аеропорту зобов'язаний забезпечити:

оцінку обстановки, аналіз достатності аварійно-рятувальних сил та засобів;

загальну координацію дій підрозділів АРК та рятувальних підрозділів підприємств, установ та організацій, що взаємодіють при виконанні пошуку і аварійно-рятувальних робіт;

своєчасну доповідь керівнику авіапідприємства та КЦПР ЦА про хід аварійно-рятувальних робіт;

підготовку та надання матеріалів встановленої звітності.

12.10. Начальник зміни - керівник рятувального підрозділу (координатор на місці проведення робіт) зобов'язаний забезпечити:

контроль організації чергування підрозділів АРК аеродрому, аеропорту, інших аварійно-рятувальних сил та засобів згідно з планом заходів на випадок аварійних ситуацій з ПС в аеропорту;

оцінку обстановки, аналіз достатності аварійно-рятувальних сил та засобів;

безпосереднє управління діями підрозділів АРК при виконанні пошуку та аварійно-рятувальних робіт;

охорону місця події, ведення хронометражу рятувальних та евакуаційних робіт;

своєчасну доповідь відповідальному за ліквідацію наслідків АП в аеропорту про хід аварійно-рятувальних робіт;

проведення теоретичної підготовки та тренувань підрозділів АРК.

12.11. Керівник служби авіапідприємства, персоналом якої комплектується підрозділ АРК, зобов'язаний забезпечити:

підбір персоналу до складу підрозділу АРК;

комплектність, належний технічний стан та зберігання аварійно-рятувальних засобів підрозділу АРК.

12.12. Аеродромний орган ОПР здійснює:

аварійне сповіщення (обслуговування) відповідно до встановленої схеми;

збір інформації щодо ПС, яке зазнає або зазнало лиха та надання інформації КЦПР ЦА та відповідному РДЦ;

при необхідності мовне повідомлення пілотам щодо обмежень використання аеродрому, НОТАМ щодо зниження категорії аеродрому за РНПЗ, інформування органу організації потоків повітряного руху РДЦ щодо зниження чи відсутності пропускної спроможності аеродрому;

повідомлення щодо обмежень використання повітряного простору під час виконання польотів та надання екіпажу пошуково-рятувального ПС умов використання повітряного простору і порядку управління та їх змін;

вжиття заходів щодо використання повітряного простору пошуково-рятувальними ПС та звільнення повітряного простору в районі пошуково-рятувальних робіт від ПС, які не залучені до пошуку;

термінову передачу інформації КЦПР ЦА, та відповідному РДЦ, отриманої від пошуково-рятувального ПС щодо результатів пошуку, збереження здоров'я та життя потерпілих чи про потенційні загрози здоров'ю та життю людей, виявлених на місці події.

ХІІІ. Сертифікація та інспектування суб'єктів аеропортової діяльності за напрямом «Аварійно-рятувальне та протипожежне забезпечення польотів»

13.1. Сертифікація виду аеропортової діяльності з аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення здійснюється Державіаслужбою України у встановленому законодавством порядку.

13.2. Аварійно-рятувальні засоби механізації та обладнання вітчизняного виробництва повинні відповідати технічним вимогам, технічно-експлуатаційній документації.

Техніка та обладнання іноземного виробництва, які використовуються для виконання аварійно-рятувальних робіт, повинні мати сертифікат відповідності або документ про визнання іноземного сертифіката.

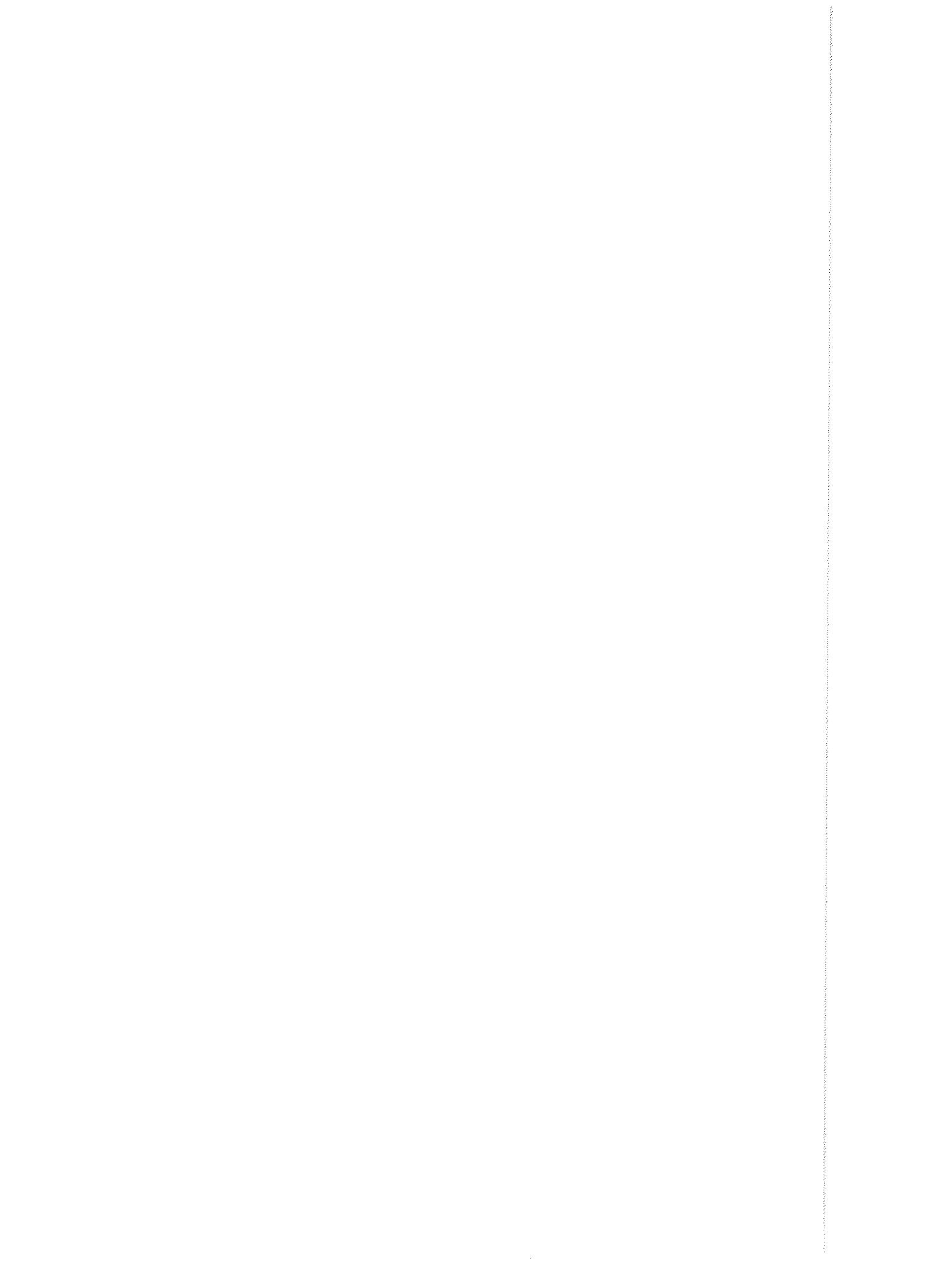
13.3. Інспектування служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємства, незалежно від форми власності, здійснюється Державіаслужбою України у встановленому законодавством порядку.

13.4. Служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення авіапідприємств ЦА (в аеропортах, на аеродромах), а також рятувальники (пожежні-рятувальники) у складі об'єктових АРК, атестуються на здатність виконання заявлених аварійно-рятувальних робіт у встановленому законодавством порядку.

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

 Г.Г. Голодняк

Додаток 1
до Правил аварійно-рятувального та
протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України

**ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ АЕРОДРОМУ ЗА РІВНЕМ
НЕОБХІДНОГО ПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ**

Категорія аеродрому за рівнем необхідного пожежного захисту встановлюється шляхом визначення категорії кожної злітно-посадкової смуги (ЗПС) за РНПЗ.

1. Категорія злітно-посадкової смуги за РНПЗ визначається з таблиці 1.1 залежно від розмірів найбільшого повітряного судна, що виконує польоти на дану ЗПС.

Таблиця 1.1. Визначення категорії злітно-посадкової смуги за РНПЗ

Загальна довжина найбільшого повітряного судна, м	Максимальна ширина фюзеляжу найбільшого ПС, не більше, м	Категорія ЗПС за РНПЗ
від 0 до 9	2	1
від 9 до 12	2	2
від 12 до 18	3	3
від 18 до 24	4	4
від 24 до 28	4	5
від 28 до 39	5	6
від 39 до 49	5	7
від 49 до 61	7	8
від 61 до 76	7	9
від 76 до 90	8	10

Якщо максимальна ширина фюзеляжу найбільшого ПС для вибраної довжини ПС перевищує величину, що вказана в таблиці 1.1, то категорія за РНПЗ підвищується на один ступінь.

2. Категорія ЗПС за РНПЗ, що визначена довжиною ПС та максимальною шириною фюзеляжу ПС, може забезпечуватися на один ступінь нижче визначеної категорії, якщо кількість рухів ПС самої високої категорії для даної ЗПС протягом трьох найбільш завантажених місяців підряд становить менше 700.

Кількість рухів визначається для трьох найбільш завантажених місяців року. Одним рухом вважається зліт або посадка ПС.

3. У випадках, коли передбачається зниження інтенсивності польотів, категорія аеродрому за РНПЗ може бути знижена до найвищої категорії літака, який використовує в даний час аеропорт, незалежно від кількості операцій

4. Категорія за РНПЗ для літаків які виконують чисто вантажні перевезення може бути зменшена згідно з таблицею 1.2.

Таблиця 1.2. Визначення категорії злітно-посадкової смуги за РНПЗ для чисто вантажних варіантів літаків

Категорія ЗПС	Зміна категорії за РНПЗ для чисто вантажних варіантів літаків
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	5
7	6
8	6
9	7
10	7

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

 Г.Г. Голодняк

Додаток 2
до Правил аварійно-рятувального та
протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України

**ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ ВЕРТОДРОМУ ЗА РІВНЕМ
НЕОБХІДНОГО ПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ**

На вертодромах рівень необхідного пожежного захисту визначається з урахуванням габаритних розмірів (довжини) найбільших вертольотів, які виконують польоти на даному вертодромі незалежно від частоти їх польотів.

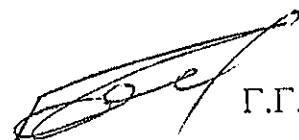
1. Категорія вертодромів за РНПЗ визначається з таблиці 2.1 з урахуванням габаритної довжини, включаючи хвостову балку та несучі гвинти вертольота.

Таблиця 2.1. Визначення категорії вертодрому за РНПЗ

Габаритна довжина вертольота, м	Категорія за РНПЗ
до 15	Н1
від 15 до 24	Н2
від 24 до 35	Н3

2. Категорія вертодрому за РНПЗ може бути знижена на період виконання польотів менших за розміром вертольотів до найвищого значення категорії вертодрому за РНПЗ для вертольота, польоти якого плануються на визначений період.

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

Г.Г. Голодняк

Додаток 3
до Правил аварійно-рятувального та
протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України

НОРМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АЕРОДРОМІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ ПОЖЕЖНИМИ АВТОМОБІЛЯМИ ТА ВОГНЕГАСНИМИ РЕЧОВИНАМИ

На аеродромі для забезпечення встановленої категорії аеродрому за РНПЗ повинні бути пожежні автомобілі, рекомендовані для гасіння пожеж на ПС. Кількість пожежних автомобілів, які знаходяться на чергуванні, кількість вогнегасних речовин, які знаходяться на цих автомобілях, і сумарна продуктивність подачі вогнегасних речовин для забезпечення встановленої категорії аеродрому за РНПЗ для використання піни, що відповідає характеристикам рівнів А, В, С, повинні бути не меншими даних, приведених у таблиці 3.1.

Кількість води для створення піни може бути замінена на додаткові вогнегасні речовини таким чином:

для аеродромів категорій 1 та 2 допускається заміна додатковою речовиною до 100 % кількості води.

Для заміни речовин необхідно взяти 1 кг додаткової речовини в якості еквівалента 1,0 л води для утворення піни.

Кількість води, що необхідна для створення піни, розраховується відповідно до норм витрат і складає 8,2 л/хв./м² для піни, що відповідає характеристикам рівня А, 5,5 л/хв./м² для піни, що відповідає характеристикам рівня В, і 3,75 л/хв./м² для піни, що відповідає характеристикам рівня С.

Згідно з державними стандартами норми витрат повинні відповідати критичній інтенсивності подачі вогнегасної речовини: 0,059 – 0,041 л/с/м² для піни, що відповідає характеристикам рівня А, 0,04 – 0,027 л/с/м² для піни, що відповідає характеристикам рівня В, і менше 0,027 л/с/м² для піни, що відповідає характеристикам рівня С.

Зазначені характеристики, що підтверджують якість піноутворювача, надаються виробником або постачальником продукту.

На аеродромах слід мати резерв піноутворювача та додаткових речовин, еквівалентний 200 % від кількості вказаних вогнегасних речовин у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. Мінімальна кількість вогнегасних речовин залежно від категорії аеродрому за РНПЗ

Категорія ЗПС за РНПЗ	Піна, що відповідає характеристикам рівня А			Піна, що відповідає характеристикам рівня В			Піна, що відповідає характеристикам рівня С			Додаткові речовини	
	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	сухі хімічні порошкоподібні речовини, кг	витрата, кг/с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	350	25	350	230	17	230	160	12	160	45	2,25
2	1 000	70	800	670	47	550	460	32	360	90	2,25
3	1 800	125	1 300	1 200	85	900	820	58	630	135	2,25
4	3 600	250	2 600	2 400	168	1 800	1 700	115	1 100	135	2,25
5	8 100	560	4 500	5 400	376	3 000	3 900	257	2 200	180	2,25
6	11 800	810	6 000	7 900	545	4 000	5 800	371	2 900	225	2,25
7	18 200	1250	7 900	12 100	840	5 300	8 800	572	3 800	225	2,25
8	27 300	1900	10 800	18 200	1275	7 200	12 800	870	5 100	450	4,5
9	36 400	2500	13 500	24 300	1680	9 000	17 100	1145	6 300	450	4,5
10	48 200	3300	16 600	32 300	2215	11 200	22 800	1510	7 900	450	4,5

Загальна кількість пожежних автомобілів на аеродромі повинна забезпечувати встановлений рівень необхідного пожежного захисту ПС для усіх ЗПС.

Кількість пожежних автомобілів, які знаходяться на чергуванні, для забезпечення встановленої категорії аеродрому за РНПЗ при використанні піни, що відповідає характеристикам рівнів А, В, С, повинна бути не меншою даних, приведених у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2. Мінімальна кількість пожежних автомобілів залежно від категорії аеродрому за РНПЗ та характеристик піни

Категорія ЗПС за РНПЗ	Кількість пожежних автомобілів, од.		
	при використанні піни, що відповідає характеристикам рівня А	при використанні піни, що відповідає характеристикам рівня В	при використанні піни, що відповідає характеристикам рівня С
1	1	1	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	2	1	1
5	2	1	1
6	3	2	2
7	3	2	2
8	4	3	3
9	5	3	3
10	5	3	3

Мінімальна кількість пожежних автомобілів при використанні піни, що відповідає характеристикам рівнів В, С, визначена з урахуванням технічних вимог до аварійно-рятувальних та пожежних автомобілів, рекомендованих ІКАО в частині 1 «Рятування та боротьба з пожежею» Керівництва по аеропортових службах, Doc 9137.

На випадок технічного обслуговування наявних пожежних автомобілів та інших випадків, які можуть потребувати резервного транспортного засобу, передбачається резервний пожежний автомобіль. В службі розробляється план проведення профілактичного технічного обслуговування для забезпечення максимальної технічної ефективності пожежних транспортних засобів служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення. У зв'язку з цим слід враховувати потребу в наданні транспортних засобів замість тих, які тимчасово вийшли з ладу.

Кількість вогнегасних речовин для гасіння пожежі на ПС і сумарна продуктивність подачі вогнегасних речовин для забезпечення встановленої категорії вертодрому за РНПЗ для використання піни, що відповідає характеристикам рівнів В, С, для вертодромів на рівні поверхні та вертодромів, які підняті над поверхнею, повинні бути не меншими даних, приведених у таблицях 3.3-3.4.

Таблиця 3.3. Мінімальна кількість вогнегасних речовин для вертодромів на рівні поверхні

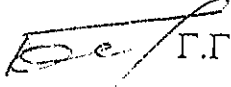
Категорія вертодрому за РНПЗ	Піна, що відповідає характеристикам рівня В			Піна, що відповідає характеристикам рівня С			Додаткові речовини		
	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	сухі хімічні речовини, кг	або галогени, кг	або CO ₂ кг
Н1	500	35	250	340	24	171	23	23	45
Н2	1 000	70	500	680	48	341	45	45	90
Н3	1 600	112	800	1090	76	546	90	90	180

Таблиця 3.4. Мінімальна кількість вогнегасних речовин для вертодромів, які підняті над поверхнею

Категорія вертодрому за РНПЗ	Піна, що відповідає характеристикам рівня В			Піна, що відповідає характеристикам рівня С			Додаткові речовини		
	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	вода, л	піноутворювач, л	норма витрати розчину піни, л/хв.	сухі хімічні речовини, кг	або галогени, кг	або CO ₂ кг
Н1	2 500	175	250	1 704	119	171	45	45	90
Н2	5 000	350	500	3410	239	341	45	45	90
Н3	8 000	560	800	5455	382	546	45	45	90

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

 Г.Г. Голодняк

Додаток 4
до Правил аварійно-рятувального та
протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України

**НОРМАТИВИ ЧИСЕЛЬНОСТІ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ
КОМАНД АВІАПІДПРИЄМСТВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ**

У таблиці 4.1 наведено нормативи, які визначають мінімальну чисельність однієї чергової зміни АРК авіапідрприємства ЦА для аеродромів залежно від встановленої категорії аеродрому за РНПЗ.

Таблиця 4.1. Мінімальна чисельність чергової зміни підрозділів АРК на аеродромах ЦА

Категорія ЗПС за РНПЗ	Чисельність підрозділів АРК, щонайменше осіб			
	головні підрозділи		допоміжні підрозділи	усього, щонайменше
	пожежно- рятувальний підрозділ	медичний підрозділ		
1	3	1	2	6
2	3	1	2	6
3	4	1	3	8
4	6	1	5	12
5	6	1	5	12
6	9	2	9	20
7	9	2	12	23
8	12	2	20	34
9	15	2	28	45
10	15	2	37	54

Мінімальна чисельність пожежно-рятувального підрозділу визначена з урахуванням експлуатації пожежних автомобілів, рекомендованих ІКАО в частині 1 «Рятування та боротьба з пожежею» Керівництва по аеропортових службах, Doc 9137. Для інших пожежних автомобілів чисельність пожежно-рятувального підрозділу визначається виходячи з табеля бойового розрахунку на кожен автомобіль, наявності в розрахунку пожежних-рятувальників.

Продовження додатка 4

У таблиці 4.2 наведено нормативи, які визначають мінімальну чисельність однієї чергової зміни АРК авіапідприємства ЦА для вертодромів залежно від встановленої категорії вертодрому за РНПЗ.

Таблиця 4.2. Мінімальна чисельність чергової зміни підрозділів АРК на вертодромах ЦА

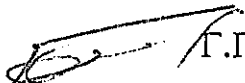
Категорія вертодрому за РНПЗ	Чисельність підрозділів АРК, щонайменше осіб			
	головні підрозділи		допоміжні підрозділи	усього, щонайменше
	пожежно-рятувальний підрозділ	медичний підрозділ		
Н1	2	1	2	5
Н2	4	1	3	8
Н3	6	1	5	12

Склад і кількість головних підрозділів АРК визначаються за умов достатності кваліфікованого персоналу, який спроможний керувати аварійно-рятувальними та протипожежними транспортними засобами і використовувати обладнання з максимальною ефективністю. Цей персонал повинен забезпечити мінімальний час розгортання та постійну подачу необхідної кількості вогнегасних речовин. Необхідно передбачити персонал для використання ручних рукавів, драбин та іншого аварійно-рятувального та протипожежного обладнання, що застосовується під час аварійно-рятувальних робіт та тушіння пожежі на повітряному судні, а також для надання медичної допомоги постраждалим.

Визначення мінімальної кількості персоналу для проведення аварійно-рятувальних робіт, гасіння пожежі та надання медичної допомоги проводиться на основі аналізу необхідних ресурсів з урахуванням завдань основних підрозділів АРК.

При формуванні складу і кількості допоміжних підрозділів АРК повинні враховуватись особливості структури служб аеропорту (аеродрому). При цьому загальна кількість допоміжних підрозділів та загальна кількість усього складу АРК повинна бути не меншою, ніж вказана в таблицях 4.1 та 4.2.

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

 Г.Г. Голодняк

Додаток 5
до Правил аварійно-рятувального та
протипожежного забезпечення польотів
у цивільній авіації України

**ПЕРЕЛІК ОСНОВНОГО АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОГО
СПОРЯДЖЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКУ
ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ**

Перелік основного аварійно-рятувального спорядження для проведення аварійно-рятувальних робіт відповідно до встановленої категорії аеродрому за РНПЗ визначається згідно з таблицею 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік обладнання	Обладнання	Категорія аеродрому за РНПЗ			
		1-2	3-5	6-7	8-10
Інструмент для силового проникнення	Багатофункціональний інструмент для силового проникнення (типу «hooligan» і «biel») (іскробезпечний) 0,76 м.	1	1	1	2
	Лом лапчастий, 0,95 м	1	1	1	2
	Лом лапчастий силовий, 1,65 м	1	1	1	2
	Сокира аварійна, велика, неклиноподібного типу	1	1	1	2
	Сокира аварійна, невелика, неклиноподібного типу або сокира, що використовується на борту ПС	1	2	2	4
	Болторіз, 61 см.	1	1	2	2
	Молоток, 1,8 кг – кувалда або молоток	1	1	2	2
	Зубило для холодної рубки металу товщиною 2,5 см.	1	1	2	2
Відповідний набір обладнання для рятування пасажирів / проникнення в кабінку ПС, включаючи механізовані рятувальні інструменти	Гідравлічне/електричне (або їх комбінація) переносне рятувальне обладнання	1	1	1	2
	Механічна дискова пила в комплекті із запасними дисками з діаметром 400 мм. для різання металу та кольорового металу)	1	1	1	2
	Зворотно-поступальна/осцилююча пила або бензопила для різання дерева	1	1	1	2

Перелік обладнання, призначеного для подачі вогнегасних речовин	Пожежні рукава довжиною 30 м і діаметром 51 мм, 66 мм і 77 мм.	6	10	16	22
	Подача піни (ручні стволи)	1	1	2	3
	Подача води (ручні стволи)	1	2	4	6
	Пристрій для з'єднання рукавів (перехідники)	1	1	2	3
	Переносні вогнегасники: CO ₂ (двоокис вуглецю), сухі хімічні порошкоподібні речовини	1	1	2	3
Автономні дихальні апарати, які забезпечують виконання тривалої безперервної роботи	Комплект дихального апарату (АСП) з маскою та балоном із стисненим повітрям	На кожного пожежного-рятувальника			
	Запасний балон із стисненим повітрям для АСП	1	1	1	2
	Запасна маска для АСП	1	1	1	2
Респіратори	Респіратори з лицевою маскою в комплекті з фільтрами	На кожного пожежного-рятувальника			
Набір драбин	Висувна рятувальна драбина і драбина, придатна для використання з літаком максимальних розмірів	-	1	2	3
	Драбина загального призначення для рятування людей	1	1	1	2
Захисний одяг	Пожежна каска, куртка, верхні брюки з підтяжками, взуття, рукавиці (перчатки) вогнестійкі	Один комплект на кожного пожежного-рятувальника, що знаходиться на чергуванні плюс запасні комплекти			
Додаткові предмети особистого захисту	Захисні окуляри	1	1	2	3
	Захисні капюшони	Один на кожного пожежного-рятувальника, що знаходиться на чергуванні			
	Захисні перчатки	1 пара	1 пара	1 пара	1 пара
	Ковдра з вогнестійкого полотна (1,5 x 1,8 м)	1	1	1	2
	Мотузок пожежний рятувальний - 45 м.	1	1	2	2

Мотузки	Мотузок загального призначення - 30 м.	1	1	2	2
	Мотузок пожежного - 6 м.	Один на кожного пожежного-рятувальника, що знаходиться на чергуванні			
Обладнання для зв'язку	Переносна радіостанція (іскробезпечна)	1	2	2	3
	Стаціонарна радіостанція (на транспортному засобі)	Одна на кожний транспортний засіб			
Комплект ручних / переносних джерел світла	Ручний ліхтар (іскробезпечний)	1	2	4	4
	Переносне джерело світла - точкове або розсіяне (іскробезпечне)	1	1	2	3
Комплект основних ручних інструментів	Совкова лопата	1	1	2	2
Комплект аварійно - рятувальних інструментів		1	1	2	3
	Молоток з цвяходером 0,6 кг				
	Різаки для різки кабелю діаметром 1,6 см				
	Комплект торцевих насадок з ключем				
	Ножівка для важких умов експлуатації в комплекті з 6 запасними полотнами				
	Лом - цвяходер загальною довжиною 30 см				
	Набір плоских і хрестоподібних викруток				
	Плоскогубці, ручки яких покриті ізоляційним матеріалом: комбіновані довжиною 20 см; кусачки довжиною 20 см; гніздові гайкові ключі з набором рукояток довжиною 25 см				
	Інструмент (ніж) для різання прив'язних / запобіжних ременів				
	Гайковий ключ, регульований - 30 см				
Гайковий ключ, комбінований 10 мм - 21 мм					
Обладнання першої допомоги	Аптечка першої медичної допомоги	1	1	2	3
	Автоматичний зовнішній дефібрилятор	1	1	2	3
	Киснева реанімаційна апаратура	1	1	2	3
Додаткове обладнання	Колодки і клинки заввишки 10-15 см: різні розміри	Один комплект на кожний транспортний засіб			
	Брезент легкий	1	1	2	3
	Тепловізор	-	-	1	2

Продовження додатка 5

Перелік основного та допоміжного аварійно-рятувального майна та спорядження для проведення аварійно-рятувальних робіт відповідно до встановленої категорії вертодрому за РНПЗ визначається згідно з таблицею 5.2.

Таблиця 5.2

Майно та спорядження	Категорія РНПЗ	
	Н1-Н2	Н3
Основне майно та спорядження		
Розвідний ключ	1	1
Сокира аварійна, велика, неклиноподібного або бортового типу	1	1
Зубило, 60 см	1	1
Лом лапчастий силовий, 105 см	1	1
Багор захоплювальний або рятувальний	1	1
Пила для металу з 6 запасними полотнами	1	1
Ковдра з вогнестійкого полотна	1	1
Драбина висувна, довжина якої відповідає висоті вертольоту, який експлуатується	-	1
Канат завдовжки 15 м	1	1
Кусачки для різання під кутом	1	1
Викрутки різні (набір)	1	1
Інструмент (ніж) для різання прив'язних/запобіжних ременів	1	2
Рукавички вогнестійкі, пари	2	4
Додаткове майно та спорядження		
Ліхтар	2	3
Універсальний лом, 1,65 м	1	1
Молоток, 1,8 кг	-	1
Клини заввишки 10 -15 см	1	1
Підйомник з гідравлічним або пневматичним приводом	1 компл.	1 компл.
Брезентові чохла	1	1
Вентилятор для провітрювання і охолодження	1	1
Дихальні апарати, захисний одяг	комплект на кожного рятувальника	

На вертодромах, які підняті над поверхнею, основне та допоміжне аварійно-рятувальне майно та спорядження повинно знаходитися поряд з вертопалубою.

Продовження додатка 5

Перелік основного аварійно-рятувального спорядження для проведення пошуку та аварійно-рятувальних робіт для комплектації наземної пошуково-рятувальної групи визначається згідно з таблицею 5.3.

Таблиця 5.3

№ з/п	Майно та спорядження	Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	Автомобіль високої прохідності з радіостанціями внутрішнього аеропортового електрозв'язку та зв'язку з пошуковими ПС	шт.	1	
2	Карта (графічний план) з координатною сіткою території аеродрому та району відповідальності аеродрому за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт	компл.	1	
3	Радіостанції переносні для зв'язку з пошуково-рятувальним ПС, взаємодіючими аварійно-рятувальними силами, САОЦ	компл. компл.	1 1	
4	Сигнальний пристрій з ракетами	шт.	10	
5	Засіб для освітлення місця події	шт.	2	
6	Прапорці білого та червоного кольорів для позначення майданчика посадки вертольота	шт.	8	по 4 шт.
7	Компас	шт.	2	
8	Ліхтар електричний з комплектом батарей	компл.	1	на кожного члена НПРГ
9	Фотоапарат (відеокамера)	компл.	1	
10	Бінокль	шт.	1	
11	Мегафон з комплектом батарей	компл.	1	
12	Бензопила для різання металу типу 400	компл.	1	
13	Бензопила типу «Дружба» для різання дерева	компл.	1	
14	Сокира	шт.	2	
15	Лом	шт.	2	
16	Лопата штикова	шт.	3	
17	Багор	шт.	1	
18	Слюсарний інструмент: кувалда, зубило, молоток, ключ розвідний, плоскогубці	компл.	1	
19	Вогнегасники ручні	шт.	1	
20	Ніж для різання прив'язних/запобіжних ременів	шт.	1	на пожежно-рятувальний підрозділ НПРГ
21	Намет (8-12 місць)	шт.	1	
22	Термос 36-літровий з питною водою	шт.	1	
23	Сірники спеціальні	пачка	15	
24	Засоби позначення місця АП (червоно-біла стрічка)	рулон	1000 м	

Заступник директора департаменту –
начальник управління аеродромів та аеропортів

Г.Г. Голодняк